Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 25 май 1968 йил, шанба ◆ № 120 (13.982). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Беш йиллик вахтасида

Қорақалпоғистондаги Тахиатош гидроузели қурилиши тезлаштириб юборилди. Тўғонни тиклаш объектида айниқса ишлар қизғин. Суратда: котлованни барпо этишда ибрат кўрсатиб меҳнат қилаётган прораб С. Алескеров, бригадир П. Шабанов, бульдозерчи Г. Польц ўртоқлар.

А. Ходаков фотоси, (ЎзТАГ).

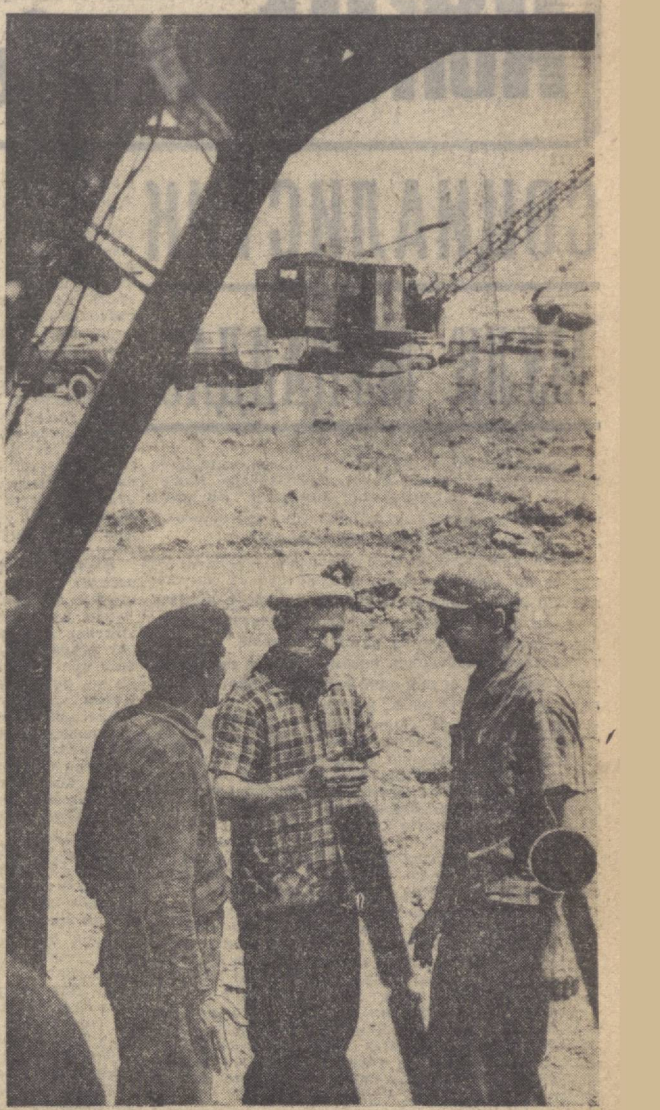

БАРАКАЛИ ХИРМОН УЧУН

ҒАЛЛАКОРЛАР ШИЖОАТИ

Дон ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга ихтисослаштирилган совхозимиз хўжалик йилини ҳамиша яхши кўрсаткичлар билан якунлайди. Об-ҳаво ноқулай келган пайтларда ҳам ғалладан дуруст хирмон кўтаради, давлат планини бажариб, етарли уруғлик жамғаради. Коллектив юбилей йилида ҳам шундай натижага эришди. Кузда экилган доннинг талай қисмини совуқ урганига қарамай, лалмикор ерлардан мўл ҳосил йиғиштириб олинди. Давлатга 4200 тонна ўрнига 6420 тонна дон сотилди ва план бир ярим баравар бажарилди. Шунингдек, гўшт ва сут харид қилиш планлари ошириб адо этилди.

Хўш, бунга қандай қилиб эришилди? Асосий майдонга дон кузда экилади. Эрта кўкламда дон майдонлари бегона ўтлардан тозаланади, ҳамма ерда борона ўтказилади. Бултур сийрак бўлиб қолган участкаларга кўкламда қўшимча дон уруғи сепилди. Барча бўлим ва участкаларда ўсимликнинг тўла ниҳол бўлиши таъминланди. Ғалла пишиб етилиши биланоқ ўрим-йиғимга киришилди. Уч ҳафта ичида бутун ҳосил ўриб-йиғиб олинди.

Дон ҳосилдорлигини оширишдаги яна бир муҳим тадбир шундаки, бизда ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш ҳайдалади. Ўриб олинган буғдой ва арпа майдонларини комбайндан кейин ҳайдов тракторлари банд қилади. Июль ва август ойларида ҳайдалган ерлар саратоннинг иссиғидан кучланади, устки тупроқ қатламлари ер тагига тушиб, ундаги хас-хашаклар қишда чириб гўнг ҳолига айланади. Демак, лалмикор ерлар қарийб бир алмашлаб экилгунча кучланади. Яна, Лалмикор деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг тавсияси билан анча майдонга август ойида дон экилади. Апрель ва май ойларида ҳайдалган ерлар августда бороналаниб, уруғлик сепилади. Бунда уруғланмаган бегона ўтлар тупроққа кўмилиб чирийди ва ер худди ўғитлангандек бўлади. Ана шу участкаларда гектаридан икки-уч центнер ортиқ ҳосил олинади.

Совхозимиз коллективи ички имконият ва резервлардан унумли фойдаланиб, ғалла майдонини янада кенгайтирди. Умумий ғалла майдони 23200 гектарга етказилди. Бунинг қарийб 80 проценти кузги дон ҳисобланади. Бултур кузда сифатли ҳайдалган катта майдонга юқори ҳосилли, районлаштирилган уруғлик сепилди. Ҳамма ердаги кузги дон текис кўкарди. Эрта кўкламги ёғингарчилик туфайли экин яхши ривожланди. Ҳосилдорликни кўтариш юзасидан бу йил бир қанча агротехника тадбирлари амалга оширилди. Кузги ғалла майсалари эрта кўкламда бороналанди, беш минг гектари минерал ўғитлар билан озиқлантирилди. Бир неча минг гектари эса бегона ўтларга қарши кимёвий усулда ишланди.

Йирик ғаллакор хўжалигимиз ишчилари, механизаторлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг дон етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги қарорига жавобан фидокорона меҳнат қилиб, кенг майдонларда ғалладан мўл ҳосил етиштиришни таъминладилар. Эндиликда улар гектаридан 10-12 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаб турибдилар. Мўл ҳосилга ишонч билан қараётган совхозимиз ғаллакорлари беш йилликнинг учинчи йилида давлатга бултургига нисбатан камида икки баравар кўп дон сотиш, республика колхоз ва совхозларига кўп миқдорда элита ҳамда биринчи репродукцияли уруғлик етказиб беришга аҳд қилдилар.

Далада етиштирилган мўл дон ҳосилини ўз вақтида, нобуд қилмай йиғиштириб олиш ўрим-йиғимга пухта тайёргарлик кўриш ва уни қисқа муддатда ўтказишга боғлиқдир. Ғаллакорларимиз буни кўп йиллик тажрибада синаб кўрганлар. Шунинг учун ҳам улар ғалла ўрим-йиғимига ҳар тарафлама шайланмоқдалар. Хўжаликда ғалла ўрим-йиғимини 20 иш кунида ўтказиш юзасидан иш план тузиб олинди. Бу йилги мавсумда 15 та тракторга тиркаладиган ва 64 та ўзи юрар комбайн ишлайди. Техника шай қилиб қўйилди. Ҳамма комбайнлар бир ярим сменада ишлайди. Ҳар бир экипажга мавсум топшириқлари белгиланган. Рўзибой Раҳмонқулов, Нурулла Ўсаров, Қурбон Тўйчиев сингари кўпгина механизаторларнинг ҳар бири мавсумда 1500 гектар ердаги ғаллани ўришга ваъда бердилар. Мен эса камида 1600 гектар майдоннинг ғалласини ўриб олмоқчиман.

Комбайнлар бункеридан тушган донни тезда тозалаб, қабул пунктига жўнатиш учун зарур миқдорда транспорт ажратилди. Ҳар бир комбайнга биттадан автомашина бириктиб қўйилди. Ғалласи ўриб олинган майдонларни комбайнчилардан ҳар куни бригада бошлиқлари ва агрономлар қабул қилиб оладиган бўлди. Ҳар бир комбайнчи кунига қанча ғалла ўрди, ундан қанча дон топширди, бу алоҳида ҳисоб-китоб қилиб борилади.

Совхозимиз дирекцияси, партия ташкилоти ва ишчилар комитети ғалла ўрим-йиғимининг боришини ҳар беш кунда якунлаб туришга қарор қилди. Комбайнчилар, шоферлар ва ўрим-йиғим билан банд бўлган бошқа ишчиларнинг меҳнатини рағбатлантириб бориш учун кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофоти ажратилди. Ғалла ўрим-йиғимини биринчи бўлиб сифатли тугаллаган бўлимга биринчи мукофот, яъни 200 сўм, иккинчи бўлиб тугаллаган бўлимга — 150 сўм пул билан кўчма Қизил байроқ берилади.

Совхозимиз азаматлари баракали хирмон кўтариш учун ўрим-йиғимни ана шундай шайланиб кутиб олмоқдалар. Ҳозир тош-тарозилар тахтланди. Ёнилғи ва мойлаш материаллари иш жойига ташиб келтирилди. Совхоз марказий устахонаси қошида кўчма ремонт бригадаси ташкил этилди. Устахона малакали слесарлар, механизаторлар билан таъминланди. Шундай қилиб, бу йилги ғалла ўримини сабрсизлик билан кутмоқдамиз.

Мамасоли ҚУРБОНОВ,
Самарқанд областидаги 1-«Ғаллаорол» совхозининг комбайнчиси.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

ТЎРТКЎЛ (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Димитров номли колхоз аъзолари комплекс-механизацияни кенг жорий этиб, деҳқончилик маданиятини кўтариш асосида ҳосилдорликни йил сайин оширмоқдалар. Ўтган қишлоқ хўжалик йилида гектаридан 38,6 центнердан пахта олиб, хосилдорлик жиҳатидан Қорақалпоғистон Автоном Республикасида иккинчи ўринга чиқиб олдилар.

Беш йилликнинг учинчи йилида гектаридан камида 40 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган колхоз азаматлари 1230 гектар майдоннинг ҳаммасига чигитни қулай агротехника муддатларида экиб олдилар. 50 центнерчилар ҳаракатининг ташаббускорлари Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор, Ленин орденли Искандар Оллаберганов, шунингдек Машарип Фармонов, Қаландар Оллаберганов, Собир Оллаберганов, Ешчон Оллошов раҳбарлик қилаётган бригадаларда ғўза парвариши қизитиб юборилди. Бу бригадаларнинг коллективлари 55 центнерни кўзлаб ишламоқдалар. Улар гектарларнинг тўла, кўчатнинг бут бўлишига эришдилар. Ана шу бригадаларда ҳозир ҳар гектар ерда 90-100 минг туп ғўза бор.

Колхозда ғўза парваришида 13 та культиватор ишламоқда. Икки-уч кундан кейин культиваторлар сони 32 тага етказилади. Раҳим Ўрозбоев, Йўлдош Маткаримов, Мадраҳим Сафарбоев, Ҳусайн Содиқов, Ўринбой Рўзибоев каби механизаторлар экинни сифатли культивация қилиб ва бир йўла озиқлантириб, унинг ўсиши ҳамда ривожланишини тезлатишяпти.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ҚАРШИ РАЙОНИ ПИЛЛА ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари адо этиш ҳис-туйғуси билан тўлиб-тошган Қашқадарё области Қарши районининг меҳнаткашлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар бу йил баҳорда рўй берган табиат қийинчиликларини мардонавор енгиб, пилла қурти боқишни агротехника муддатларида ўтказдилар, баргдан тежаб-тергаб фойдаландилар. Натижада барча хўжаликларда қуртлар барвақт пилла ўрай бошлади.

Пилла теришни жадаллик билан бошлаб юборган қаршиликлар ҳозиргача давлатга пландаги 174 тонна ўрнига 176,5 тонна «кумуш тола» етказиб беришди. Бу — чегара эмас. Мамлакатимиз Қарши райони азаматларидан планга қўшимча тағин 11 тонна сифатли пилла олади. Шу кеча-кундузда қурт боқиш, пилла териш ва давлатга топшириш қизғин давом этмоқда.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ МАСАЛАСИ МУҲОКАМАДА

АНДИЖОН. Улкан трикотаж фабрикаси, тегирмон комбинати, ирригация машинасозлиги заводининг биринчи навбати беш йилликнинг бошидан буён областда бунёд этилган янги корхоналардир. Шу йиллар ичида капитал қурилишга ажратилган маблағ миқдори қарийб икки баравар ортди. Шу йилнинг ўзидагина эллик миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади. Область партия комитетининг секретари А. М. Илюхиннинг область партия активи йиғилишида қилган докладида ана шу ва бошқа мисоллар келтирилди. Партия активи йиғилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўнинчи пленумининг капитал қурилишни тубдан яхшилаш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Йиғилишда СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи «Андижанводстрой» трестининг вакилларига топширилди. Бу трестнинг илғор коллективи 1968 йилнинг биринчи кварталидаги иш якунларига мувофиқ шу байроқни олишга сазовор бўлган эди.

(УзТАГ).

ЧОРВАДОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ ГЎШТ ТОПШИРИШ ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Серқуёш республикамизнинг чорвадорлари беш йилликнинг учинчи йили учун олинган социалистик мусобақа мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун курашиб, давлатга гўшт топшириш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Мамлакатга 65,7 минг тонна гўшт (тирик вазнда) етказиб берилди.

Наманган, Фарғона, Андижон, Сурхондарё, Хоразм ва Қашқадарё областлари гўшт тайёрлаш бўйича ярим йиллик планни республикада биринчи бўлиб бажардилар.

Республикамиздаги кўпгина хўжаликлар моллардан кўплаб бола олиш ва йиллик гўшт тайёрлаш планини фақат семиз гўшт ҳисобига бажариш учун чорва молларни сер ўт яйловларга ҳайдаб боқмоқдалар ва бўрдоқига қўйиб семиртирмоқдалар.

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

БУХОРО. «Октябрь» колхози Қоракўл районидагина эмас, бутун областда пешқадам ҳисобланади. Хўжалик пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 40 центнерга етказиб ҳосил кўтаришга аҳд қилишган. Ғўза парвариши ҳам ана шунга қаратилган. Эшонқул Ниёзов бошлиқ бригадада парвариш қизғин. 109 гектар ернинг ғўзаси иккинчи марта культивация қилинмоқда.

Х. ШИХОВ.

●

СИРДАРЕ. Гулистон районидаги Карл Маркс номли колхозда ғўзалар яхши ривожланмоқда. Янгибой Тўлаков, Холмирза Раҳимбердиев, Ўрол Зоиров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда биринчи парвариш тугалланди.

Қ. МУЛДАБЕКОВ.

●

НАМАНГАН. Ҳар гектар майдондан 26,5 центнердан пахта топширишга аҳд қилган Уйчи районидаги Тельман номли колхоз далаларида 8 та чопиқ трактори бетиним ишлаб турибди. Кўпгина бригадалар ғўза қатор ораларини иккинчи марта культивация қилишга киришдилар. Барча майдонларда тўла гектарлар ҳосил қилиниб, ниҳоллар мавж уриб ўсаётир.

М. ТУРАЕВ.

●

ФАРҒОНА. А. Раҳмонов, Р. Охунов каби моҳир механизаторларни Фарғона районидаги «Ғалаба» колхозида ҳамма ҳурмат қилади. Негаки, улар ўзларининг фидокорона меҳнатлари туфайли кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлишяпти. Ҳар бири кунда 7-8 гектар ердаги ғўзани кўндалангига культивация қиляпти. Шу туфайли экин яхши ривожланмоқда.

М. ОРИПОВ.

МАЖБУРИЯТГА ЯРАША

«Бухарабурнефть» трестининг Қоровулбозор пармалаш конторасн меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи йили топшириғини узоғи билан 20 декабргача бажариш учун ҳаракат қилмоқдалар. Мажбуриятга яраша меҳнат қилиниши туфайли беш ойлик план муваффақиятли адо этилди. Кейинги бир ойнинг ўзида эксплуатация бўйича 6171 метр ўрнига жами 11.000 метрдан ортиқ пармалаш ишлари адо этилди.

Мастер Абдуманноп Бойбоев, Мансур Мустафин ўртоқлар бошлиқ пармаловчилар бригадалари ойлик топшириқларини муттасил 120-130 процент бажаришга эришмоқдалар. Трест техника хавфсизлиги инспектори Степан Никоноровнинг таъкидлашича, айрим участкаларда бир қудуқни 60 кун ўрнига 15 кунда пармалаётган азаматлар ҳам оз эмас.

А. ФОЗИЛОВ.

Ўзбекистонда Тожик адабиёти ва санъати декадаси 1968 май

САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

Қардошлар ижодидан

ЎЗБЕКИСТОН ШАЪНИГА

Аминжон ШУКУҲИЙ.

Серқуёш Ўзбекистон диёрида тожик адабиёти ва санъати декадаси давом этяпти. Тожикистонлик қаламкаш аҳбоблар шаҳар ва қишлоқларимизнинг бугунги қиёфаси билан танишаётирлар. Қуйида тожик шоирининг Ўзбекистон диёридаги учрашувлардан илҳомланиб ёзган шеърини ўқийсиз.

Бу фурсатки, бўлибмиз бир-биримиз бирла ҳамоғуш,
Дилимиз шодликдан чашмадек қайнаб тошар пуржўш.
Демоқда хонадонлар: эй азиз дўстлар, келибсиз хуш,
Қўшиғимиз бўлиб омихта-ю ширу-шакар бўлғай,
Чароғлар хонадонларда тағин ҳам шўълавар бўлғай.

Севарман ёшлигимдан мен шу дилбар Ўзбекистонни,
Забардастлар макони-ю, музаффар Ўзбекистонни,
Келишган қомати сарви-санобар Ўзбекистонни,
Унинг ҳар хонадони ҳам менинг ўз хонадонимдир,
Унинг ёри менинг ёрим, ёви менга ёв-у манфур...
Яна мен меҳрибон бағрига дийдор кўргали келдим,
Севимли дўстлар юртида гулзор кўргали келдим,
Ки ўз кўзим билан достон-у, ашъор кўргали келдим,
Шунинг-чун Сир-Амудек мавж уриб бўйла равон келдим,
Гўзал тоғ ўлкасидан меҳри дарёга томон келдим.
Ахир, эй ўзбегим, сен бирла биз бир жону тандирмиз,

Қадимий бир она фарзандидирмиз, ҳамватандирмиз,
Ленин партиясига содиқу, қатъий сухандирмиз,
Қанот боғлабди янги турмушимиз орзуларга,
Йўқолди қоп-қора тун, биз етишдик ёғдуларга.

Бугун тожик элидан келтирибмиз биз салом, ҳурмат,
Бугун қўлларда тутдик сиз учун гулдастаи санъат,
Туғанмас ишқимизнинг куйлари янграйди, шул ният:
Бу расму анъана авлоддан-авлодга кўчсин,
Зафарли бу диёрингиз тағин янги зафар қучсин.

ВАСФИЙ таржимаси.

ДЎСТЛАР ҲУЗУРИДА

ЯНГИЙЎЛ, 23 май. (ЎзТАГ). Ҳамроқул Турсунқулов номидаги колхоз деҳқонлари Ўзбекистонда ўтказилаётган тожик адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларидан бир группасини бугун самимий кутиб олдилар.

Бу ерда ўтказилган митингда колхоз раиси Ўсар Жўраев бундай деди:

— Азиз тожик биродарларимиз ва сингилларимиз, ўз диёримизда сизларни кўришимиз билан бахтиёрмиз. Бу учрашув халқларимизнинг дўстлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилсин.

Янгийўл район партия комитетининг биринчи секретари А. Алимов, ўқитувчи Н. Нажимова ўз нутқларида декада қатнашчиларини самимий табрикладилар.

Митингда Тожикистон ёзувчилар союзи правлениесининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати Мирзо Турсунзода жавоб нутқи сўзлади. Мирзо Турсунзода самимий кутиб олганликлари учун ўзбек пахтакорларига миннатдорчилик билдирди.

Меҳмонлар уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқуловнинг ёдгорлик музейини кўздан кечирдилар, Тожикистоннинг Регар районидаги пахтакорлар билан мусобақалашаётган деҳқонларнинг ишлари билан танишдилар. Шундан кейин тожикистонлик меҳмонлар Маданият саройида шоду хуррам мезбонларга ўзларининг юксак маҳоратларини намойиш қилдилар.

Декада қатнашчилари тушдан кейин яна йўлга чиқдилар. Улар Мирзачўлга жўнаб кетдилар.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

САНЪАТИМИЗ СИЗГА

Ғаффор ВАЛЛОМАТЗОДА,
Тожикистон ССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати

Қуёшли ўзбек диёрида бошланган декадамиз юксак кўтаринкилик ва зўр муваффақият билан давом этмоқда. Очиқ кўнгил, меҳри дарё ўзбек халқи Помир чўққиларидаги оппоқ қор каби мусаффо ва тиниқ Вахш дарёсидек жўшқин тожик санъати билан танишмоқдалар, завқ-шавқ олмоқдалар. «Лола» давлат рақс ансамблимиз ҳам декадага ўз муносиб ҳиссасини қўшиб, кўрк, файз киритяпти. Ўзбекистоннинг машҳур «Баҳор» рақс ансамблининг ёш издоши бўлган бизнинг ансамблимиз байрам кунларида ўзбек ўлкаси меҳнаткашларига ўн концерт беришни мўлжаллаган. Биз улар дилини ўз санъатимиз билан бир оз хушнуд эта олсак, мақсадимизга етган бўлур эдик.

Ўзбек диёрида тожик адабиёти ва санъати декадаси зўр муваффақият билан давом этмоқда. Суратларда: тожик шоири Аминжон Шукуҳий ўзбек китобхонлари орасида. Қардош тожик халқи вакилларини илиқ қарши олган Тошкент тўқимачилик комбинатининг минглаб ишчилари Тожикистон Давлат филармонияси солисткаси Раъно Бойбишановaнинг санъатига қойил қолдилар.

И. Глауберзон фотолари.

Халқ контроли саҳифаси

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

СОЦИАЛИСТИК МУЛК МУҚАДДАС

Социалистик мулк Ватанимиз бойлиги, халқ фаровонлигини оширишнинг манбаи ҳисобланади. Коммунистик партия меҳнаткашлар оммасини ижтимоий бурчни чуқур англаш, халқ бойлигини кўз қорачиғидек сақлаш руҳида тарбиялаб келмоқда.

Совет кишилари жамият олдидаги ўз бурчларини ҳис қилиб. коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун курашда ғайрат ва ташаббус кўрсатаётирлар. План ва топшириқларни муддатидан олдин бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш. тежамкорлик ва самарадорлик учун актив кураш олиб бориш. эл бойлигини кўпайтиришда катта роль ўйнаяптилар.

Урганчдаги В. И. Ленин номли тикув фабрикаси коллективи машина ва ускуналарни кўз қорачиғидек сақлаш, ишлаб чиқариш қувватидан самарали фойдаланиш меҳнат унумдорлигини тинмай ошира бориш туфайли ойлик ва квартал планларини муттасил ошириб бажараётир. Рационализаторлик таклифларини жорий этиш эвазига ўтган йили 32 минг сўм, шу йилнинг икки ойи ичида 28.1 минг сўм фойда кўрилди. Корхонада юбилей йилида 15 минг сўмлик материал тежаб қолинди. Урганч ёғ заводи ишчилари 80 тонна ёғни иқтисод қилишга эришдилар.

Саноат корхоналарида, транспорт ва қурилишда, колхоз ва совхозларда социалистик мулкка жонкуярлик билан муносабатда бўлиш. тежамкорлик билан иш кўриш намуналарини кўрсатаётган ишлаб чиқариш илғорлари сафи тобора кенгаймоқда. Шу факт диққатга сазоворки, ҳамма соҳада тежамкорлик учун курашда халқ назоратчилари ташаббускорлик кўрсатаётирлар, социалистик мулкни сақлашда кўз-қулоқ бўлаётирлар. Давлат ёки колхоз-кооператив мулкининг талон-тарож қилинишига қарши шафқатсиз кураш олиб боришда умумхалқ контролининг роли катта аҳамият касб этаётир.

Бироқ ҳали ҳам жамоат мулкини эҳтиёт қилмаслик. кўзбўямачилик, исрофгарчилик ва юлғичлик фактлари учраб туради. Халқ контролёрларининг сезгирлиги ва актив жамоатчиларнинг ёрдами билан бундай фактлар бир неча марта фош этилди, хиёнатчилар қилмишларига яраша жазоланди.

Гурлан район колхозлараро қурилиш бошқармасининг раиси О. Давлатов, бош инженери Е. Хан, бош бухгалтери А. Шерниёзов. кассир Р. Сафаров, ишлаб чиқариш техника бўлими бошлиғи И. Алиевлар сохта ҳужжатлар тайёрлаб. катта пул ва маблағларни ўзлаштириб келганликлари тўғрисида сигнал олинди. Ҳар хил йўллар билан 17466 сўм 37 тийин, шу жумладан 1967 йилда 11492 сўм 53 тийин харомхўр шахслар томонидан ўзлаштирилганлиги маълум бўлди.

Шуниси ачинарлики, «Облколхозстрой» тресги ревизори А. Камолов ревизия пайтида юқоридаги юлғичлик ва қалбакичилик фактларини очиб ташламаган. Кооператив мулкига қўл чўзган шахсларнинг иши ҳозир терговда. Улар ўз кирдикорлари учун қонун олдида жавоб берадилар.

Қинғир ишнинг қийиғи чиқмай қолмайди. Найрангбозлик ва товламачиликнинг умри қисқа. «Узтрансспецстрой» тресги ихтисослаштирилган бошқармаси бошлиғи А. Штельмах ишончни суиистеъмол қилиб, шахсий бойлик орттириш йўлига ўтди. Область матлубот жамиятининг Хонқа районлараро савдо базасида бажарилган иш учун тегишли миқдорда пулни олмай, 5786 сўмга мотоцикл, магнитафон каби молларни келишувчилик йўли билан олган ва шериклари билан биргаликда ўзлаштирган. Сир очилиб, эгри қўлли шахслар жазоланди.

Колхозларда ва давлат хўжаликларида жамоат ерини талон-тарож қилиш фактлари учрайди. Область ўрмон хўжалигига қарашли Қаҳрали участкасида 15 гектар ерга айрим шахслар шоли экиб, ҳосилини ўзлаштирганлар. Янгиариқ районидаги «Ленинизм», Ҳазорасп районидаги «Тошкент» колхозларида ва бошқа айрим хўжаликларда ҳам шундай фактлар рўй берди. Кооператив мулкини талон-тарож қилиш ҳолларига кескин хотима берилиши лозим.

Юқоридаги фактлардан кўриниб турибдики, ўз шахсий манфаатини умумхалқ манфаатидан юқори қўювчи, эл бойлигига, жамоат мулкига кўз олайтирувчи шахсларнинг умри қисқа бўлади. Бундай шахслар оз бўлсада, уларга нисбатан заррача шафқат қилмаслик лозим. Чунки давлат ёки колхоз мулкига қўл чўзган юлғич бу мулкнинг ҳақиқий эгалари — меҳнаткашлар манфаатига зарар етказади. Демак, ҳар бир совет кишисининг бурчи умумхалқ бойлигини талон-тарож қилувчиларга қарши аёвсиз курашишдан иборат. Бу соҳада кўп сонли халқ контролёрларининг жанговарлиги ва активлигини тинмай оширишимиз зарур. Умумхалқ контролининг кучи ва таъсирчанлиги партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлиги ҳамда қўллаб-қувватлашида эканлигини унутмаслик керак.

Социалистик мулкнинг кўз қорачиғидек сақланишини таъминлашда кадрларни тўғри танлаш ва жой-жойига қўйиш, халқ бойлигини софдил, ҳалол, масъулиятни сезадиган кишиларгагина ишониб топшириш, ҳамма ерда умумхалқ назоратини кучайтириш жуда муҳим ўрин тутади.

Халқ бойлигини сақлашга бепарво қарайдиган, масъулиятсизлик кўрсатадиган раҳбарнинг хатти-ҳаракатини оқлашга ҳеч қандай асос бўлиши мумкин эмас. Дон маҳсулотлари Урганч базасида буғдой ва шолининг сақланиши ёмон аҳволда, ун полга тўкилади. Омборларда санитарияга хилоф ҳолат ҳукм сураётир, ҳарорат нормал эмас. Натижада дон маҳсулотларининг сифати бузилади. Наҳотки, бу аянчли ҳол учун база раҳбарларининг жони ачимаса?!

Қатор корхоналарда .қурилиш майдонларида ва колхозларда техниканинг сақланиши талабга жавоб бермайди.

Қўшкўпир районидаги Калинин номли, Чапаев номли, Гурлан районидаги «Маданият». «Ленинград» колхозларида қишлоқ хўжалик машиналари ва асбоблари тузук сақланмаётганлиги аниқланди. Коллектив мулкига совуққонлик билан муносабатда бўлиш, хўжасизлик фактларига қатъиян барҳам беришимиз даркор.

Халқ контроли органлари ва жамоатчи халқ контролёрларининг кўп сонли армияси — социалистик мулкни муҳофаза қилишда ишончли посбон ва катта кучдир. Ҳеч шубҳа йўқки, бу катта куч партия ва совет ташкилотлари раҳбарлигида ўз устига юкланган фахрли бурчни шараф билан адо этади.

М. РАҲИМОВ,
Хоразм область халқ контроли комитетининг раиси.

Ғаллакорлар ҳаётида қизғин дамлар бошланишига — ўрим-йиғимга саноқли кунлар қолди. Суратда: Юқори Чирчиқ районидаги «Паркент» совхози халқ контроли группасининг раиси Б. Оғажонов (ўртада) ва халқ контроли группаси аъзоси М. Мирисмоилов (чапда) звено бошлиғи А. Усмонов (ўнгда) бошқараётган ўзиюрар комбайн ремонтининг сифатини кўздан кечиришмоқда.

А. Абалян фотоси.

САВЛАТГА ҚУРИЛГАН МАГАЗИН

Қўрғонтепа районидаги «Ойим» совхози территориясида жойлашган уй-рўзғор буюмлари магазинини ташқаридан кўрган киши унинг савлатига таҳсинлар ўқийди. Лекин ичкарига кириб турмуш учун бирор зарурий буюм сотиб олмоқчи бўлсангиз, бутунлай бошқача аҳволни кўрасиз.

— Манти қосқони борми?

— Йўқ.

— Хонтахта-чи?

— Йўқ.

Хуллас, бу ердан бирор керакли буюм сотиб олиш ўрнига кўпроқ «йўқ-йўқ» жавобини эшитасиз. Совхозда 11 мингдан зиёд аҳоли яшайди. Ғўза парваришининг шу долзарб кунларида қишлоқ магазинларида меҳнаткашлар учун зарур бўлган нарсалар муҳайё бўлса, қандай яхши-я. Бироқ, мазкур совхоз партия ташкилоти, ишчилар комитети бу ҳақда бош қотириб кўрмаётир.

Хўжалик раҳбарлари, район савдо ташкилотидаги ўртоқлар совхоз ишчиларининг талаблари билан қачон ҳисоблашар экан.

У. РАҲМАТУЛЛАЕВ.

ТАЖРИБА ВА ТАШАББУС

Партия ва ҳукуматимиз халқ назоратчиларининг фаолиятини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келмоқда. Улар томонидан киритилаётган таклиф ва мулоҳазалар ишлаб чиқаришга татбиқ этилиб, унинг ижроси ҳақида мунтазам ғамхўрлик қилиб борилмоқда. Районимиз халқ назоратчилари бу ғамхўрликка жавобан бутун ғайратларини меҳнат унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиш давлат маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланиш устидан қатъий назорат олиб боришга сарфламоқда

Ҳозир район хўжаликларида, муассаса ва ташкилотлар қошида 45 та халқ контроли группаси ва 231 та пости ишлаб турибди. Улар ўз атрофига 1700 дан зиёд ишчан назоратчини бирлаштирган. Булардан ташқари халқ хўжалигининг ҳар бир тармоғида мутахассислардан иборат таянчларимиз — штатсиз ходимлар, назоратчилар бор

Халқ назоратчиларини, штатсиз инспекторларини назорат ишидаги янгиликлар билан таништириб бориш, уларни сиёсий ва иқтисодий билимларни тўлароқ эгаллашга жалб этиш, шунингдек маслаҳатлар, инструктажлар бериб бориш район халқ контроли комитети фаолиятида ибратли роль ўйнамоқда.

Ана шуни ҳисобга олиб, биз ўтган йили январь ойидан бошлаб район халқ контроли комитети қошида назоратчи активларнинг доимий ўқишини ташкил этганмиз. Мактабга 100 дан ортиқ тингловчи тортилди. Улар халқ хўжалигининг турли тармоқларида меҳнат қилаётган мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорлари — халқ контроли комитетининг яқин ёрдамчиларидир.

Ўқув йили бошлангандан буён 15 га яқин машғулот ўтказилди. Халқ контроли органлари фаолиятининг турли масалаларига оид машғулотларни мутахассислар, район партия комитетининг секретарлари, бўлим бошлиқлари, хўжалик раҳбарлари олиб бормоқда.

Ўтган ўқув йилида активлар «КПСС XXIII съезди қарорларини амалга оширишда халқ контроли органларининг вазифалари», «Корхона, ташкилот, колхоз, совхозларнинг хўжалик фаолиятини иқтисодий жиҳатдан анализ қилиш», «Текшириш ва рейдларни меҳнаткашлар депутатлари доимий комиссиялари билан биргаликда ўтказишнинг услуб ва формалари тўғрисида» ва бошқа муҳим темаларда лекциялар тингладилар.

Айниқса район партия комитетининг биринчи секретари Ж. Чориев ўтказган «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети X пленуми якунлари ва район халқ назоратчиларининг вазифалари» тўғрисидаги лекция кўпчиликда қизиқиш уйғотди. Лекцияда меҳнат унумдорлигини ошириш, «Комсомол прожекторлари» фаолиятини янада жонлантириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда халқ назоратчиларининг вазифалари тўла таҳлил қилиб берилди. Шунингдек «Қизил юлдуз» колхози халқ контроли группасининг раиси Б. Мирзаев. Жданов номли колхоз халқ контроли группасининг раиси А, Нормуродов ўртоқларнинг ўз тажрибалари асосида ўтказган суҳбатлари ҳам тингловчиларнинг диққатини жалб этди.

Машғулотларни илғор хўжаликларда — муассасаларда, ишлаб чиқариш жойларида ўтказиш яхши натижалар беряпти. Яқинда «Октябрь 40 йиллиги» колхозида қўзилатиш кампаниясини намунали ўтказишга бағишланган навбатдаги машғулот бўлди. Колхоз партия комитетининг секретари Б. Қиличов хўжалик назоратчиларининг иш тажрибалари асосида район назоратчиларининг ишини қандай ташкил этиш тўғрисида ўз мулоҳазаларини билдирди. Партком секретарининг гапига қараганда, хўжалик ҳар 100 бош совлиқдан 100-110 тадан қўзи олган. Колхозда қўзи қолдириш, давлатга тери топшириш планлари ортиғи билан бажарилган. Бунга тиниб-тинчимас назоратчиларнинг яқиндан кўрсатган ёрдамлари, фермаларда тез-тез бўлиб, қўзиларнинг ҳисобдан яшириб қолинишига йўл қўймаганлиги натижасида эришилди.

Активларнинг ўқишини мунтазам ўтказиб туриш, унинг сифати устидан назорат олиб бориш район халқ контроли комитетининг ҳамиша диққат марказида турибди. Контроль комитети қошида 5 кишидан иборат консультантлар группаси ташкил этилган. Унга контроль комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Норқўчқоров бошчилик қилмоқда. Группа машғулот темаларини танлаш, тематик докладлар тайёрлашда халқ контроли группаларининг раисларига яқиндан ёрдам бераётир.

Активларнинг билим доиралари кенгайтириш, уларни назорат ишидаги янгиликлар билан таништириб бориш мақсадида назоратчилар билан олиб бораётган иш тажрибаларимизни Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети маъқуллади.

Т. ҚОДИРОВ,
Термиз район халқ контроли комитетининг раиси.

ҲИССА

Районимизда ўз сафида уч ярим мингдан зиёд назоратчини бирлаштирган 74 та халқ контроли группаси, 468 пост, 7 штатсиз бўлим ишлаб турипти. Улар ишлаб чиқаришда ички резервларни қидириб топиш, техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш, моддий маблағлардан унумли фойдаланиш, йўл қўйилган нуқсонларни вақтида бартараф этиш чораларини кўраётирлар.

Шуниси қувончлики, назоратчиларнинг барча тадбирларига меҳнат аҳли кенг жалб этилмоқда. Улар турли текшириш, оммавий рейд ва кўрикларда фаол қатнашиб, камчиликларнинг олдини олишда жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Фазлиддин Камолов, Ҳаққул Жабборов, Нурулла Пўлатов, Саттор Шоймиев раҳбарлик қилаётган соғлиқни сақлаш, маданият ва халқ маорифи, ариза ва шикоятлар, савдо, умумий овқатланиш, меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатиш ҳамда ташкилий ишлар бўйича штатсиз бўлимларнинг ишлари ибратлидир. Улар халқ назоратчиларининг кучига таяниб, давлат планларини бажариш, ички резервларни қидириб топиш, меҳнаткашларга савдо, маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш. шикоят ва аризаларни ўз вақтида кўриб чиқиш соҳасида қатор тадбирларни амалга оширдилар.

Район халқ контроли комитети жамоатчи бўлимлар ва халқ контроли группа ҳамда постларининг актив иштирокида район хўжаликларида кўкламги экишга техника тайёргарлигини кўздан кечириб, мавжуд нуқсонларни тезда бартараф этишни хўжалик раҳбарларига топширган эди. Бу соҳада ўтказилган такрор текшириш техниканинг кўкламги экишга пухта ва сифатли тайёрланганлигини кўрсатди.

Шу кеча-кундузда районимиз меҳнаткашлари олдида жуда катта ва муҳим вазифалар турибди, Чигитни қийғос ундириб олиш, маккажўхори ва эртаги сабзавот экиш планларини бажариш ва парваришини барвақт бошлаб юбориш, ортиқча харажатларга йўл қўймаслик каби қатор тадбирларни амалга ошириш лозим.

Ҳамиша ўз бурчини шараф билан бажариб келган район халқ назоратчилари ўз олдиларида турган бу йилги вазифаларни ҳал этишда бутун куч ва ғайратларини аямайдилар.

Б. АБДИЕВ,
Шаҳрисабз район халқ контроли комитетининг раиси.

ФАН ОЛАМИДА

ВИРУСГА ҚАРШИ ХИМИЯ

Вирус касалликларини химиявий даволашда молекуляр биология эришган янги муваффақиятлардан фойдаланиш йўллари очилди. СССР медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, вирусология институтининг директори В. М. Жданов ТАСС мухбирига шу ҳақда гапириб берди.

Бактериялар киши организмига кирганида ҳосил қиладиган айрим «манзилгоҳ»ларида улар ўзига хос паразит ҳаёт кечиради — ўз хусусий структурасини, модда алмашинувини сақлаб қолади. Шу «манзилгоҳ»ларда уларни излаб топиш ва қириб юбориш мумкин. Вирусларга келганда иш бошқачароқ. Вируслар тирик хужайрага кириб олгач, у билан ўз ҳаётини мустаҳкам боғлаб юборади. Бу нарса вирус юқумли касаллигига қарши кураш олиб боришни қийинлаштиради. чунки касал қўзғотувчини қираман деб, вирус паразит ҳаёт кечираётган хужайранинг ўзини ҳам ҳалок қилиб юбориши мумкин, Айрим вирус группаларининг ўзига хос белгиларини излаб топгандан кейингина уларга қарши химиявий ҳамла қилмоқ лозим.

Масалан, ҳозирдаёқ полиомеилит вирусларининг ривожланишига йўл қўймайдиган гуанидин каби модда олишга муваффақ бўлинди. Шунингдек тимидин деб аталган бошқа бир модда герпес деб аталувчи вирус группалари дезоксирибонуклеин кислота синтезини тўхтатиб қўйиши ҳам аниқланди.

Эртаги оқсил — ферментлар синтезига таъсир этиб, вирус ривожини тўхтатиб қўймоқ мумкин. Яқинда бу йўл химиявий даволашга муваффақият келтирди — бензимидазолнинг вирусга қарши хоссалари борлиги топилди.

Вирусга қарши дори-дармонлар яратишга бошқача ёндошиш йўлини ҳам топиш мумкин. Масалан. вируснинг хужайра мембранаси орқали ўтиш усулини бузиш, уни хужайра юзига «ёпишиш» имкониятидан маҳрум қилиш мумкин. Амантадин деб аталувчи уч ўлчовли нодир химиявий структурадаги бирикма шу соҳада яхши натижалар берди. Бу модда грипп ва парагрипп вируслар оиласининг баъзи вакилларига қарши қудратли кураш воситаси бўлиб қолди.

Ҳозир химия инсоннинг ашаддий душмани—вирусга қарши курашда медицинага ёрдам бермоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ХАТЛАР ЖАВОБСИЗ ҚОЛМАСИН

Республика Халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги меҳнаткашлардан тушаётган хат ва шикоятларга қандай муносабатда бўлаётгани, жойлардан келаётган аризаларга қандай жавоб қайтарилаётгани билан танишди. Текшириш министрлик ва унинг жойлардаги органлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг меҳнаткашларнинг хат ва шикоятлари билан ишлаш тўғрисидаги қароридан тегишлича хулоса чиқариб олмаганликларини кўрсатди.

Министрлик ва жойлардаги халқ маорифи бўлимларида меҳнаткашлардан тушаётган шикоят ва аризалар ҳисоб дафтарларига қайд қилинмаётир, уларга вақтида жавоб қайтарилмаяпти. Жуда кўп хат ва хабарларга юзаки муносабатда бўлиняпти, 1967 йил ва 1968 йилнинг икки ойи мобайнида министрлик 2700 та шикоят олди. Уларда республика мактабларида ўқув-тарбиявий ишларни намунали йўлга қўйишда содир бўлаётган камчиликлар, айрим ўқитувчиларнинг ножўя хатти-ҳаракатлари, давлат маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланмаслик ҳақида жиддий сигналлар берилган эди.

Бироқ. меҳнаткашларнинг хабарларига вақтида эътибор берилмади. Шикоятларнинг қанчалик муҳим аҳамият касб этиши ҳисобга олинмади. Айниқса Тошкент, Фарғона область халқ маорифи бўлимларига тушган аризаларнинг кўпчилиги эътибордан четда қолиб кетди.

Жуда кўп ариза ва шикоятлар раҳбарларга маълум қилинмагани ҳолда, таклиф ва шикоят дафтарларидан ўтказилмай, текшириш учун қуйи ташкилотларга юборилмоқда. Масалан, ўтган давр ичида министрликнинг масъул ходимлари 2300 та ариза ва шикоятни дафтардан ўтказмаганлар. Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлими, Ленин ва Куйбишев район халқ маорифи бўлимларида ҳам меҳнаткашлардан тушаётган аризалар эътиборсиз қолиб кетаётир

Министрлик ходимлари областларга, айниқса узоқ районлардаги мактабларда халқ маорифига қарашли муассасаларда кам бўладилар. Ўқув-ўқитув ишларининг савияси билан яқиндан танишмайдилар. Район ва область халқ маорифи бўлимларида меҳнаткашларни қабул қилиш графиги номигагина осиб қўйилган, унга риоя қилинмаяпти. Натижада. жойларда содир бўлаётган нуқсонларни зудлик билан бартараф этишга қаратилган зарур тадбирлар белгилаш ҳақида министрлик, юқори ташкилот ва идораларга коллективлар томонидан ёзилган хатлар, аризалар келяпти.

Янгийўл районидаги 20-мактаб директори Рустамовнинг номуносиб хатти-ҳаракатлари тўғрисида юборилган коллектив хати Тошкент халқ маорифи бўлими томонидан уч ойдан буён текширилмаётгани ҳақида министрликка коллектив шикояти тушди. Шикоят яна Тошкент область халқ маорифи бўлимига текшириш учун юборилди... Фақат халқ назоратчиларининг аралашуви билан Рустамов вазифасидан бўшатилди.

Республика Халқ контроль комитети Ўзбекистон ССР Маориф министрлигидан меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқишдаги нуқсонларни тугатиш ва бу ишни яхшилашга қаратилган конкрет чора-тадбирлар белгилашни талаб қилди.

ЖОНКУЯР

Энг яхши назоратчиларимиз

Ҳар бир ишнинг бошланиши қийин бўлади, деган гапни Григорий кўп эшитган эди. Аммо эътибор бермаган экан. Мана уни фирма халқ контроли группасининг раислигига сайлашди. Вақт эса тез ўтиб борарди. Бироқ айтгулик бирорта иш қилиндими? Ана шуларни ўйлар экан, Григорий Семёнович ўзини коллектив олдида гуноҳкордай ҳис қиларди.

У дафтарчасини олиб «ишни нимадан бошлаш керак?» — деб ёзди-да, ёнига «складдан» деб қўшиб қўйди.

Эртасигаёқ Григорий Семёнович бошчилигидаги халқ контроли группаси фирма складидаги аҳволни кўздан кечирди. Текширишда маъмурият томонидан эътиборнинг суст бўлишидан фойдаланган айрим шахслар бу ерда ишни ўз ҳолига ташлаб қўйгани аниқланди. Запасда 541 минг сўмлик маҳсулот йиғилиб қолган. Бунга қўшимча яна 22 минг сўмлик «ўтмас мол» тўпланиб қолганлиги маълум бўлди. Айбдорга тегишли чора кўрилди, камчиликларни бартараф қилиш учун зарур тадбирлар белгиланди.

Орадан бир йил ўтгач, склад қайта текширилди. Бу сафар назоратчилар белгиланган тадбирлар ижобий самара берганлигини мамнуният билан изоҳладилар.

Фирмада иқтисод қилиш ва тежамкорлик бўйича кўрик комиссияси ишини муваффақиятли йўлга қўйишда халқ контроли группаси партия ташкилотига яқиндан ёрдам берди. Фақат ўтган йили 6 та кўрик комиссияси ташкил қилинди. Унинг сафларида 460 киши иштирок этди. Салкам 300 га яқин таклифлар ўртага ташланди. Шундан 282 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди ва 270 минг сўм маблағ тежаб қолинди.

Корхонанинг беш кунлик иш ҳафтасига ўтиши муносабати билан фирма назоратчилари ишчи-хизматчиларнинг қандай дам олаётганлиги, бўш вақтларини қандай ўтказаётганлиги билан мунтазам қизиқмоқдалар. Бадиий ҳаваскорлар тўгараги ишчилар хизматида. Фирма меҳнат аҳли Самарқанд шаҳрининг тарихий ва диққатга сазовор жойларига саёҳат уюштирдилар. Бу йил қор кўпроқ ёғди. Дам олиш кунлари Чимёнга чиқиб чанғи учиш ташкил қилинди. Баҳорнинг мафтун этувчи кунларида коллектив лола сайрига чиқди. Бу соҳада қилинадиган ишларнинг кўпи ҳали олдинда.

Пойтахтимиздаги «Юлдуз» фирмаси асосан эркаклар учун костюмлар тайёрлайди. Республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқларидан фирма номига келаётган хатларда илиқ сўзлар билан бир қаторда айрим ўринли эътирозлар ҳам бор. Бу — табиий. Чунки, халқимизнинг дидн ва талаби кун сайин ўсиб бормоқда. Шунинг учун ҳам улар маҳсулот сифати, унинг тикилишига алоҳида талаб қўйишмоқда.

— Шу кунларда ҳамманинг асосий эътибори, — дейди Г. С. Каспаров, — маҳсулотимиз сифатини кўтариш, унинг таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини оширишга, ишни илмий асосда ташкил қилишга қаратилган.

«Юлдуз»нинг юлдузлари ўз сўзининг уддасидан чиқишига ишончимиз комил. Чунки фирмада ўз касбини дилдан севувчи, унинг шуҳратига шуҳрат қўшишга интилувчилар кўп.

Г. С. Каспаров ҳам ана шундай жонкуярлардан. У фирмада 1952 йилдан бери ишлайди. Ишчи, диспетчер, мастер бўлиб ишлади, айни вақтда политехникумда ўқиди. Сўнг Тошкент тўқимачилик институтининг кечки бўлимини тугатди. 1958 йилда шонли Коммунистлар партияси сафига кирди. Ана шу ўтган йиллар мобайнида у елкадош дўстларининг ишончини оқлай олди. Оддий ишчидан фирма бош инженерининг ўринбосари даражасига кўтарилди. Инсон ўз меҳнати билан бахт яратади, деганлари шу бўлса керакда.

Ў. АБДУАЗИМОВ.

ФОТО АЙБЛАЙДИ

Ушбу суратларга бир назар ташланг-а. Бу машиналар заводдан янги олиб келинганда хўжалик аъзоларининг қалбига қувонч бағишлаганди. Чунки техника колхознинг оғирини енгил, узоғини яқин қилган, кўплаб колхозчиларнинг юкларини ташиб берганди. Вақт ўтиши, айрим кишиларнинг техникани кўз қорачиғидек сақламаслиги, аяб ишлатмаслиги натижасида машиналар ишдан чиқди. Уни бир чеккага, девор тагига олиб бориб ташлашди.

Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхози автопаркида бундай «ҳисобдан чиқариб ташланган» машиналарни, қаровсиз ётган трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасини кўплаб учратиш мумкин. Бу ерда озроқ бузилган машиналарнинг зарурий қисмлари юлиб олинади-да, қолгани хандоқларга ташлаб юборилаверади. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти катта маблағ эвазига сотиб олинган техниканинг қадрига қачон етаркин?

Т. Рўзиматов фотоси.

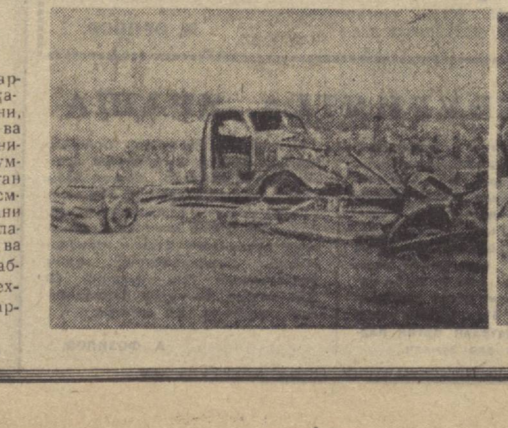

Мастон ШЕРАЛИ.

ҲАР ГУЛНИНГ ЎЗ ҲИДИ БОР

Бизлар сезмай қолдик,
Тамом бехабар,
Аста ўтиб кетди ёшлик кунлари.
Ленин кўзгу каби тип тиниқ
ҳаргал,
Асло кетолмайди хаёлдан нари!
Онам кўзларига боқиб тўймасдим,
Чексиз меҳрига мен айтай
ташаккур.
Шўх эдим, шўхликни асло
қўймасдим,
Олдинга чорларди кўзимдаги нур!
Эрка ҳаётимнинг ҳар бир баҳори—
Ранго-ранг гулларга бўлолсин
сероб.
Нафосат, латофат бўлолсин ёри,
Нурини аямай таратсин офтоб.
Бугун йигирма беш ёшга тўлибман,
Саодат қуёши кулди бошимда.
Гулгун келажакни кўриб турибман,
Нурли истиқболга тик қарашимда!
Муҳаббат лаззати қалбимга ёрдир.
Ширин орзуларга тўладир сийнам.
Боғдаги ҳар гулнинг ўз ҳиди
бордир,
Боғдаги ҳар бир гул — менинг
хазинам!
Эртамнинг тонгини кўрдим шу
чоғда,
Эрта тонг бугундан янада порлоқ.
Дўстлар билан шодон юрибман
боғда,
Шодлик ўзи биздан айрилмас
ҳамроҳ!
Тўлқин таржимаси.

ТОҒ ЎЛКАСИ ТАРОНАЛАРИ

Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Гавҳар Миржумаева уйғурча рақс ижро этмоқда.
И. Душкин, Р. Шамсутдинов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Боқи РАҲИМЗОДА.

БАҲОР ФАСЛИ ЭДИ

Хотирамнинг мен туманли дафтар қиссасин
Варақлайман ёдга олиб ўтмиш замонни,
Бу куйган қул қисматини тингла эй дўстим,
Мен мусаффо дил меҳридан бошлай достонни.
Баҳор фасли эди.
У дам булут кўксин очиб гавҳар сочарди,
Шивирлашиб ўйнашарди гулу сабзалар.
У вақт булут пардаларин кўксин чок этиб,
Камалакнинг етти ранги кўкда товланар,
Баҳор фасли эди.
Гул ёдида шайдо булбул ҳижрон доғидан
Куйлар эди кўрмак бўлиб маст дили висол.
Субҳидамнинг зар нурига ювиб юзини
Жилва бирлан боқар эди олисдан ҳилол.
Баҳор фасли эди.
У дам кўкдан худди умр карвонисимон,
Арғимчоғин ташлаб ўтар эди турналар,
У дам деҳқон ерин донин ризқи-рўз этиб,
Териш учун учиб келар эди каптарлар.
Баҳор фасли эди.
У дам қуёш тонг чоғида саломга чиқиб,
Наргис, раъно гул кўзидан шабнам томарди.
У ҳам булоқ симоб каби беқарор эди,
Тоғ қалбидан водийларга тинмай чопарди.
Баҳор фасли эди.
Бу куйган қул ҳароратин дастидан у пайт,
Ўтда қолиб қовжираган бир тола эдим.
Кеча-кундуз қисмат эди, менга дарду-доғ,
Онам шамдек ёнар, дардга чалинган эдим,
Гарчи баҳор эди.
Киши бемор бўлса унга хуш келмас экан,
Булбулларнинг навосию ва кулган баҳор.
Ул дақиқа қулоғимга оғир ботарди
Кўчалардан эшитилган най садоси ва «ёр-ёр»
Гарчи баҳор эди.
Дарду-ҳолим бошга тушган кўргулик эди,
Яхши-ёмон кўрсам бари тақдирдан эди,
Куф-куф этган дуолардан, дард-балолардан
Хазон теккан баргдай юзим сарғайган эди.
Гарчи баҳор эди.
Ениб куйиш бир озгина ортга қайтганда,
Бошим узра кўз ёшини тўкарди дадам.
Қўлим бўлса ул бедаво қуруқ дуодан,
Сувда қолган тўнкадай нам тортарди у дам.
Гарчи баҳор эди.
Ул бенаво беморликнинг дардли кунжида,
Яхши кунлар йўлига кўз эди интизор.
Хазон ели учирарди умрим гулшанин,
Дердим бевақт хазонимни кўрмасин диёр.
Гарчи баҳор эди.
Хавфу-хатар билан тўлган умрим кўкида
Чарақлади ногоҳ бирдан умид юлдузи.
Эшитилди кулбамизда бир рус табиби
Юртимизга келди деган яхшилик сўзи.
Лекин дадам чекар эди азоб изтироб,
Бир ёнда ғам, бир томонда ўғил қайғуси,
Ул табибни кулбасига келтирса агар,
Ёмонларнинг ғазабига дучор бўлғуси.
Турли чалкаш ўй-хаёллар оғушида у,
Уз дардига, хаёлига изларди чора,
Ғулдирарди вас-вас бўлиб лекин у ақл
Кўзи билан топди чора, чекинди яра.
Ўғил меҳри нурдай унга бахш этди қанот,
Қора зулмат тун ичинда қўзғалди дадил.
Келтирмоқчи бўлди ўша ҳакимни уйга,
Бемор ўғлин ҳолин унга айт дейди кўнгил.
Баҳор фасли эди.
Ҳаким келди, қўлим олиб, обдон текшириб,
Дарду-дармон бериб, сўнг у «хорошо!» деди.
Бу бир сўзни ёдлаб олдим, у нажот рамзи,
Бўлди у сўз порлаб кулган қалбим умиди.
Баҳор фасли эди.
Эртаси кун тонг оқариб қуёш чиққанда,
Бош кўтариб сўнг охиста жойдан қўзғалдим.
Худди ариқ суви каби туриб ўрнимдан
Даво топган ўша азиз қўлни изладим.
Қон оташи олов олиб, қудрат жанг билан,
Ҳаёт кучи ғолиб келди, қалбимда баҳор.
Келиб яна ўша ҳаким олди қўлимни,
Олам менга кўринарди яшнар, лолазор.
Бу навбаҳор эди.
Ёшлигимда буюк қалбдан олган ҳарорат
Яшар менда, хаёлимдан кетмас ҳеч қачон.
Қадам қўйсам орзу-ўйим йўлида ҳар дам
Шифокорга ҳурматимни этаман баён.
Баҳор фаслида чунон.
Мен қаерга қўл узатсам, дейман қўлинг у,
Нур симидай меҳри кезар танимда ҳар дам
У шифокор азиз қўлнинг ҳароратини
Қалбимдаги ёниқ қуёш нафаси дейман.
Бу навбаҳор гашти.
Бу куйган қул ҳикояси, будир ҳақиқат,
Меҳру дилим бирдан уни ижод айладим.
Бахш этармен эҳсонли дўст қўлига уни.
Дўст ёдини эслаб ўзни дилшод айладим.
Баҳор фаслида.
НАЗАРМАТ таржимаси.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

ТАШАККУР

Майрам ХУШВАҚТОВА,
Тожикистон давлат филармонияси рубобчи хотин-қизлар ансамблининг аъзоси

Декадага қатнашаётганимдан беҳад шодман. Тошкент менга жонажон шаҳар. Мен бу гўзал, сўлим ва гуллар масканида иккинчи марта бўлишим. Бу шаҳарнинг одамлари меҳрибон, дилкаш ва санъатсеварлиги билан машҳур.

Мен ансамблимизда ўзимнинг севимли созим — рубобим билан «Барги хазон», «Гул-гули лола» каби тожикча тароналар қатори «Гулдиёр», «Гулноз» сингари ўзбекча сўлим музикаларни ҳам жон-дилим билан ижро этаман.

Декада кўплар қатори менинг санъатимга ҳам имтиҳондир. Бизни севиб, ардоқлаб, қалб тўридан жой берган ўзбек қардошларимга ташаккур айтаман.

ДАДИЛ ҚАДАМ

КИНО

Тожик кино ижодкорлари билан учрашувлар яхши анъанага айланиб қолди. Дўстларнинг учрашуви ҳамиша қувончли, серзавқ бўлади. Икки қардош, қўшни республикаларнинг ижод аҳли ҳар гал янги асарларини бир-бирларига кўрсатиб, маслаҳат оладилар. Биз тожик кинематографиясининг ютуқларидан ҳар вақт хурсанд бўламиз, айрим камчиликларни бартараф этишда ўз ёрдамимизни аямаймиз. Қадрдон дўстнинг маслаҳатига нима етсин! Шунинг учун ҳам мунтазам равишда ўтказилиб турган республикалараро кинофестиваллар, декадалар, ижодий учрашувлардан санъаткорлар ҳам, томошабинлар ҳам мамнун бўляптилар.

Навқирон тожик киноси ўз анъаналарига, ўз миллий хусусиятларига эга. Қардош республика киностудиясининг маркаси билан чиққан ўнлаб бадиий фильмлар Иттифоқимизда, айримлари эса жаҳон экранларида муваффақият билан намойиш қилинмоқда. Тожик кино санъаткорларининг кўп йиллик ижодий маҳсули — ҳужжатли ва бадиий фильмларни бирма-бир эсласак, муаллифлар узоқ ва яқин ўтмиш воқеаларини ҳам, шу кунимизда рўй бераётган улкан ўзгаришларни ҳам туб моҳиятини юксак партиявий позициядан туриб баҳолаб келаётганига ишонч ҳосил қиламиз. Бу ўринда дўстларимиз яратган бир неча фильмни эслатиб ўтишимиз кифоя. Забардаст тожик адибининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган «Рўдакий» тарихий-биографик фильмда (режиссёр Б. Кимёгаров) аввало тарихий материалнинг реалистик тарзда талқин этилгани, яққол кўзга ташланади. «Ниссо» тарихий-инқилобий кинолентасида эса порлоқ истиқбол учун курашга отланган тожик халқининг юксак орзу-умидлари, гуманистик интилишлари ёш режиссёр М. Орипов томонидан зўр муҳаббат ва эҳтирос билан намоён этилган. Ҳаяжонли «Зумрад» кинодрамасида (режиссёрлар А. Раҳимов, А. Давидсон) муаллифлар бугунги кунимиз ҳақида, матонатли, букилмас иродали совет кишиси ҳақида ҳикоя қиладилар. Шу кунларда республикамиз экранларида муваффақият билан намойиш қилинаётган «1943 йилнинг ёзи» фильмида эса ёш режиссёр М. Қосимова Улуғ Ватан уруши темасига мурожаат қилган. П. Толиснинг қиссаси асосида яратилган бу фильм ҳақида гапирар эканмиз, аввало режиссёрнинг маҳоратини таъкидлаб ўтишимиз лозим. Режиссёр ўзининг дастлабки мустақил асаридаёқ актёрлар билан ижод қила олишини, фильмнинг композицияси, тасвирий-овозли воситаларини мукаммал ишлай олишини исбот этган. Муаллифлар Улуғ Ватан урушининг учинчи йили ҳақида бир текис ритмда ҳикоя қиладилар. Фильмнинг барча бадиий компонентлари оғир синовга бардош беролмай қалтис йўл тутган айрим шахсларнинг кирдикорларини очиб ташлашга қаратилган. Ана шундай жирканч кишига қарши олижаноб мақсадлар билан яшовчи ёш тожик йигити Ҳасан қўйилади. Ўз манфаатини халқ, жамият манфаатидан устун қўювчи бу худбин шахснинг бойликка интилиши ва бу йўлда лаганбардорлиқ, алдамчилик, қаттиққўллик зиқналик қилиши ёш Ҳасаннинг эндигина шаклланиб келаётган характерига таъсир қилолмади. Тўғри, Ҳасан бир зум алданди. Лекин у тезда ўз йўлини топиб олди. Фронтда ва фронт орқасида фашист газандаларига қарши матонат билан курашаётган совет кишиларининг характери, олижаноб интилишлари ёш йигитга мадад берди. Афсуски, муаллифлар Ҳасан характерининг шаклланишида муҳим роль ўйнаган кучли, яхлит ижобий образларни яратишга етарли аҳамият бермаганлар. Ҳасан фильмнинг бошидан охиригача нопшуд амакиси билан бирга бўлади. Фронтдан хабар олиб келган почтальон, аҳъён-аҳъёнда кадрда пайдо бўладиган шинель, гимнастерка кийган ярадорлар, жангга отланган баҳодир йигитларгина хавфли душман билан ҳаёт-мамот учун кураш давом этаётганини эслатиб турадилар. Лекин бу эпизодик персонажлар фильмда иккинчи планда қоладилар. Фильмнинг дастлабки кадрларида фронтга жўнашга аҳд қилиб ўз уйидан бесўроқ қочиб кетган 15 яшар Ҳасан образи кейинги эпизодларда фақат чайқовчилар, харидорлар билан бўлган муносабатларда очила боради. Фильмнинг финалида Ҳасан қалтис йўлга қадам қўйганини сезади ва кўнгиллилар қаторида фронтга жўнайди.

«1943 йилнинг ёзи» фильми шуни кўрсатадики, тожик кино санъаткорлари Улуғ Ватан уруши темасини ҳам юксак бадиий формада талқин этишга қодирдирлар. Фильмнинг режиссураси, бадиий «тили», ижрочиларнинг санъати айрим жузъий нуқсонларга қарамай, катта талабларга жавоб беради. Муаллифлар баҳодирлик темасини ечишда мураккаб йўлдан борганлар — улар Улуғ Ватан уруши йиллари мустақил ҳаётга қадам қўйган ёшлар характерининг шаклланиши жараёнини кинокамеранинг зийрак объективи ёрдамида кузатганлар, экранда намоён этганлар. Бу фильм билан кино оламига биринчи дадил қадам қўйган режиссер М. Қосимовага янги ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Ҳ. АКБАРОВ,
санъатшунослик фанлари кандидати.

ДЎЛХЎЖА

ҲАЖВИЯ

Имомали она қорнидан ёруғ дунёга эмас, пулга қизиқиб тушган, дейишади. Лекин бу «игво»дан у аччиғланиш у ёқда турсин, ҳатто қош чимириб ҳам қўймайди.

—Ҳаммалари нодон, — дейди у қаппайган қорнини қашлаб. — Ёруғ дунёнинг бисмиллоси пул эканлигини улар қаёқдан тушунишсин. Китоб-у телевизоринг қорин тўйғазмайди, пулинг катта бўлса, ҳамиша ошиғинг олчи.

Имомали пул топиш йўлларини яхши ўзлаштирган. Лекин... минг афсуски, одамлар унинг пайига болта уришгани-уришган. Колхоз раисидан тортиб маҳалланинг катта-кичигигача Имомалининг юзига «совуқ сув пуркаб» туришади. Ён қўшниларни айтмайсизми. сира кўришолмайди уни. Акрам бригадирнинг ўғли—тирранча Фозилчи?! Тилидан заҳар томади-я. Қайси куниям, Имомали уни кўчада учратиб қолиб, «Мулла Фозилжон, сизга меҳрим жуда катта-да! Айниқса, газиталарга шеър ёзаётганингизни эшитиб беҳад мамнун бўлдим. Энди, кези келганда, каминаларига ҳам бағишлаб бирон нарса ёзиб ташласангиз, хўб дуо қилган бўлурдим-да» деди. Фозил эса қуллуқ қилиш ўрнига. «Домла бир шоир «дўст»ига айтганидек, мен ҳам сизга бағишлаб масал ёзмоқчиман. Лекин ер юзида сизга ўхшаш махлуқ тополмай доғдаман», деса бўладими!

Имомалининг оиласига ҳам бошқалар қатори колхоздан анчагина ер теккан. Эрта баҳорда колхозчилар асосий вақтини жамоат даласига сарф қила бошлаган пайтда, бу киши ўз участкасидан чиқмайди. Бир қарич ерни ҳам бўш қолдирмай бодиринг-у помидор ўтказади сабзи-пиёз, от-қулоғу укроп уруғи сепади. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай қарабсизки, Имомали бўзчининг мокисидек бозорга қатнаб қолади. Одамлар «Ҳой, экин-тикининг ўзингга, далага ҳам чиқиб бир оз ёрдамлашсангчи» дейишса, кўзини лўқ қилиб, бундай дейди:

—Далангга иккита болам мактабдан кейин чиқиб турибдими, бас. Ҳозир бозорда кўкнинг қимматлигидан фойдаланиб қолмасам, эрта-индин бирортанг ҳам бир чақани бекорга бермайсан, менга.

Яқинда кутилмаган воқеа рўй берди. Маълумки, бу йил Имомали ҳамма ерига бодиринг экқан. Ўзини сенлаб, бодиринг ниҳолчаларини сизлаб парвариш қилди. Ҳатто, қаердан ам аллақанча эски-туски консерва банкаларини топиб келди. Мабодо дўл-пўл ёққундек бўлса, ниҳолчалар устига ёпиш учун албатта.

Кечқуруи чойхонага чиқиб, ғўзаларнинг гуркираб ўсаётгани ҳақида гурунглашиб ўтиришган колхозчилар олдида уялмай-нетмай оғиз кўпиртира бошлади:

—Худо хоҳласа. бу йил пулга ботаман. Бодиринг гуркираб ўсяпти, аллақачон уч-тўртта қулоқ чиқарди..

—Эчки жонидан тўйса, чўпоннинг таёғига сурқаларкан, — деди кимдир унга жавобан. — Оғзингни юмиб ўтир. ҳеч ким сендан бодирингни сўраётгани йўқ.

Ўша куннинг эртасига қишлоққа табиий офат келди. Ногаҳон осмонни қора булут босиб, бир зумда дўл туша бошлади. Колхозчилар ҳамма нарсани йиғиштириб, далага отилишди. Ҳеч кимнинг юрагига кил ҳам сиғмайди, бутун фикр-хаёл ғўзада. Имомалининг эса оғзи қулоғида, бодирингни эсон-омон қутқазиб қолди.

—Дўл қургур зап катта тушдими! Лекин бу йил энди бодиринг пул топади, кўп кишининг агаратини расво қилиб кетди.

Юқорида баён этилган қилиқлари етмагандай, Имомали эл жароҳатига яна бир марта туз сепди. У узоқ-яқин шаҳарлару районлардаги уруғлари борми, бизорларга келиб-кетувчи таниш-нотанишлар борми кимга бўлмасин, «ҳасрат»ини ёйбошлади:

—Иягимга ота соқоли битиб, ақл таниганимдан бери бундақа офатни кўрганим йўқ. Ҳар донаси тухумдай тизза бўйи қалинликда дўл ёғиб, колхозимизни хонавайрон қилиб кетди. Ғўзалардан бир туп ҳам қолганмас. Агаратларни-ку, қўяверасиз, фақат менинг бодирингларим қолди, холос..

Пашшадан фил ясаб тарқатилган бу хабар ҳақида билган у, билмаган бу, дейди албатта. Турли жойлардан колхоз идорасига «ёрдам юборайликми?» деган мазмунда телеграммалар кела бошлади. Колхозчиларнинг эса фиғони ошиб, Имомалига «сен ҳали шошмай тур» дейишарди.

Табиий офатдан зарар кўрган участкалар тўрт-беш кун ичидаёқ азалги ҳолатига келтирилди, ғўзалар яна гуркираб ўсиб, бир текис бўй чўза бошлади. Худди ана шу кунларнинг бирида уч-тўрт деҳқон Имомалининг ёқасидан ушлаб, пахтазорга дингиллатиб олиб боришди-да:

—Ғўзаларимизни кўриб қўй энди, Дўлхўжа!—дейишди. Шу-шу бўлди-ю. «Дўлхўжа» лақаби қишлоққа ёйилиб кетди.

Имомалининг бундан аввал ҳам «Бозорқули», «Пулхўжа» каби лақаблари бор эди-ю, лекин бу сафаргидек «оммалашмаган» эди. Буниси жуда ғалати чиқди. Бутун колхознинг боласидан кексасигача «Дўлхўжа» дейдиган бўлди. Кишилар уни шу қадар тузлашди-ки, кўчага бош кўтариб чиқолмай қолди. Ахири тавбасига таяниб колхоз правлениесига қуйидаги мазмунда ариза топширишга мажбур бўлди:

«Менким Қўшматали ўғли Имомали ариза бераман шул ҳақдаким, сизлардан илтимос, мажлис чақириб ҳаммани тўплангглар. Ўзимни «Дўлхўжа», болаларимни эса ўртоқлари «Дўлхўжаев» деб атайверишганидан роса хуноб бўлдим. Улай агар, халқ шу расво лақабни гарданимдан олиб ташлашга рози бўлса, у ёғини ўзим биламан... Жо-о-он правления, илтимосим ерда қолмасин».

Солижон ҚАҲҲОРОВ.

...ЙЎҚОЛГАН ВАҚТ ТОПИЛМАЙДИ

СУРХОНДАРЁ ДАЛАЛАРИДА АҲВОЛ ҚАНДАЙ?

Сурхон воҳасининг деҳқонлари баҳорнинг барча қийинчиликларини мардонавор енгиб, чигитни қисқа муддатларда экдилар. 112 минг гектар майдоннинг қарийб 50 минг гектарига уруғ квадрат-уялаб жойлаштирилди. Бироқ, апрель ойининг иккинчи ярми ва май ойи бошларида ҳавонинг анча совиб кетиши ва бўлиб ўтган кучли жала ҳамда селлар катта қийинчиликлар келтирди.

Бундай шароитда деҳқондан катта жасорат ва матонат талаб этилади; бу ўз-ўзидан маълум, албатта! Ишнинг кўзини биладиган бободеҳқонлар худди шундай қилишди. Улар барча мавжуд имконият ва резервларни ғўза парваришига сафарбар этдилар, меҳнатни ташкил этишда уюшқоқ ва талабчан бўлдилар. Денов районидаги «Октябрь 50 йиллиги», Термиз районидаги Жданов номли ва «Октябрь 40 йиллиги» колхозлари меҳнаткашларининг фидокорона иши бунга мисол бўла олади. Беш йилликнинг учинчи йилида гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган бу хўжаликларда ана шундай долзарб кунларда ишга ярокли кишиларнинг ҳаммаси далага чиқишди, тракторларнинг овози кечакундуз тинимсиз гувуллади. Натижада бу колхозлар ўсимликни бир текис ундириб олдилар, тўла гектарларни таъминладилар, қатқалоқни дарҳол йўқ қилдилар. Улар ҳозир ғўзанинг биринчи комплекс парваришини туғаллай деб қолдилар. Оласига экиш ва яганалаш ишлари ҳам жадал давом этмоқда. Бундай хўжаликлар областда анча бор.

Бироқ, кўпчилик район, колхоз ва совхозларда турли-туман баҳоналарни рўкач қилиб, ғанимат фурсатларни қўлдан бой бериш каби ярамас кайфиятлар авж олиб бормоқдаки, бунга сира тоқат қилиш мумкин эмас. Масалан, Шўрчи районидаги Калинин номли колхозни олиб кўрайлик: хўжалик аъзолари бу йил 950 гектар майдондан 35 центнердан пахта хирмони кўтаришга сўз берган эдилар. Хўш, ваъдага вафо қандай бўляпти? Шуни айтиш кераккки, колхоз аъзолари ўз зиммаларига юксак мажбурият олишга олганлар-у, лекин, уни таъминлаш чора-тадбирларини кўрмаяптилар. Бригадаларда меҳнат интизоми бўшашиб кетган, далада ишлаётган кишилар учун моддий-маиший шароит ҳам яратилган эмас.

Ўрток Д. Исматов бошлиқ бригаданинг 50 гектар майдонида ғўзанинг униб чиққанига бир ой бўлди. Аммо, бу ўсимликларга ҳали ҳеч ким қўл ургани йўқ. Карта четлари ва уватлар бўш қолиб кетган, ўсимлик жуда сийрак бўлса-да, оласига экиш ташкил этилмаган. Сўнгги кунларда бўлиб ўтган кучли ёмғир ва жалалар ғўзанинг бир қисмини ювиб кетган. Бригаданинг 28 аъзосидан 10—12 киши далага чиқади, холос. Шу сабабли далани ўт босиб ғўза ғужанак бўлиб қолган. Ғўзани чопиқ қилиш ва яганалаш ишлари бир вақтнинг ўзида бажарилиши лозим бўлгани ҳолда, фақат қирма чопиқ қилиняпти, холос.

— Нега бирданига ягана ҳам қилмайсизлар? — сўрадик бригадирдан.

— Бу ҳақда юқоридан буйруқ берилгани йўқ, бизга.

— Буйруқ бўлмаса агротехника фани бор-ку!

— Участка агрономи яганалашни тўхтатди. яна бирор табиий офат бўлса кўчат камаймаслиги учун...

— Культивация нега тўхтатилди?

— Ер лой...

Ҳаммасига баҳона, важ-карсон тайёр! Тракторчи Ашур Сафаров эса тол тагида ётибди.

Колхознинг М. Ҳазратов бошлиқ бригадасида ҳам худди шундай аҳвол давом этяпти. Икки тракторчи — Т. Зиёкулов ва Ў. Бойқобиловлар бир ҳафта давомида аранг 30 гектар майдонни культивация қилишибди. У ҳам сифатсиз. шунчаки номига — «хўжа кўрсин учун».

— Бир кунлик культивация нормаси неча гектар?

— Кўндалангига олти, узунасига етти гектар, — жавоб беради бригадир.

— Бириктилган майдонингиз қанча?

— 78 гектар.

— Бу ерни икки трактор билан неча кунда культивация қилиш мумкин?

— 6—7 кунда.

— Сизлар бор-йўғи 30 гектар ердаги ғўзани культивация қилдингизми?

— . . .

Ачинарли аҳволнинг сабабларини колхознинг қайси бир раҳбаридан сўраманг. дарҳол ёмғирни баҳона қилади. «Қўшниларингизникига ёмғир ёғмай фақат сизларнинг далангизга ёрдими?» деб сўрасангиз, елка қисишади.

Бундай ярамас аҳволнинг асосий сабаби ёмғирда эмас, балки ношуд ва масъулиятсиз раҳбарлардадир. Колхоз раиси М. Бердимуродов, партия ташкилотининг секретари Б. Ражабов ўртоқлар баҳона топишга уста бўлиб қолганлар. Хўжаликда меҳнат интизоми мутлақо издан чиқиб кетган, далада ишлаётган одамлар ҳақида ҳеч қандай ғамхўрлик йўқ. Механизаторлар ишга кеч чиқиб, эрта қайтишади. Улар тушлик овқат вақтида ҳам уйларига қатнаб, икки-уч соат вақтни бекорга кетказишади. Кеч соат бешлардаёқ далада бирорта ҳам одам қолмайди.

Шу кунга қадар хўжаликда энди 300 гектардан сал кўпроқ майдон культивация қилинди. 32 та чопиқ тракторидан атиги 19 тасига культиваторлар осилган. Уларнинг ҳам кўпи ишлатилмай турибди. Ишлаётган тракторлар белгиланган графикка асосан кунига 140 гектар ердаги ғўза қатор ораларини культивация қилиши лозим бўлгани ҳолда. 50—60 гектар культивация қилиняпти.

Ҳозирги долзарб кунларда шундай ишлаш мумкинми? Йўқ. Мумкин эмас!

Маълумки, ғўзанинг дастлабки комплекс парвариши мўл ҳосилнинг гарови. пойдеворидир. Биринчи культивация эса ёш ўсимликнинг яхши ривожланишини таъминлайди. Афсуски, ҳанузгача областдаги чопиқ тракторлари ва культиваторларнинг 20 проценти тайёр ҳолга келтирилгани йўқ. 500 га яқин культиватор ва юзлаб чопиқ тракторлари устахоналар ва паркларда занг босиб, навбат кутиб турибди.

Кўпчилик колхоз ва совхозларда экинларнинг биринчи парвариши жуда суст бажарилмоқда. Областда ҳанузгача ғўзанинг биринчи культивацияси ва яганалаш тамомланмаганлиги буни яққол кўрсатиб турибди. Айниқса Шеробод районида аҳвол ачинарли: 22.934 гектар майдондан аранг 8053 гектари биринчи марта культивация қилинди. Ғўзани кўндалангига культивация қилиш топшириғи эса энди 15 процент адо этилди. Бойсун районида ҳам аҳвол худди шундай.

Шу нарса айниқса ачинарлики, деярли ҳамма жойда дастлабки культивация билан бир вақтда ўсимликни озиқлантириш иши ҳам бажарилмаяпти. 15 майгача область бўйича ҳаммаси бўлиб 57 процент майдондаги ғўза озиқлантирилди, холос. Суғориш эса бундан ҳам ташвишли. Хўжаликлар ғўза парваришини бундан олдинги йилларда қандай олиб борганлигига назар ташласангиз, ҳайратда қоласиз. Илгариги йилларда май ойининг ўрталарига бориб. ғўзанинг иккинчи комплекс парвариши ҳам тўла туғалланганлигини кўрасиз. Хўш, сурхондарёликлар бу йил нега бунчалик судралиб қолишди?

Бунинг ҳаммасига беғамлик ва масъулиятсизлик сабаб бўлмоқда. Бошқа ҳеч қандай сабаб қидиришнинг ҳожати йўқ!

Область колхоз ва совхозлари ҳозиргача маккажўхори экиш топшириғини ҳам бажарганлари йўқ. Пландаги 8133 гектар ўрнига 7077 гектар майдонга маккажўхори экилди. Бу муҳим озуқа экинини экишнинг энг қулай фурсатлари ўтиб кетаётганига қарамай, Шўрчи районида бу топшириқ аранг 80 процент уддаланди.

Маккажўхори экинларини парвариш қилиш иши эса ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмаяпти. 15 майгача атиги 25 процент майдондаги экин биринчи парваришдан чиқарилди. Озиқлантириш ва суғориш ишлари эса ҳануз бошлангани йўқ.

Сабзавот ва картошка экиш топшириқлари ҳам шу дамгача бажарилмай қолмоқда. Сабзавот экинларининг тенг ярми шу кунга қадар биринчи парваришдан чиқарилгани йўқ. Бойсун ва Шеробод районларидаги совхозларга қарашли катта-катта майдонларда қаровсизликдан сабзавот ва картошка экинларини ўт босиб, ҳашарот тушиб ётибди.

Беш йилликнинг учинчи йилида зиммага олинган юксак мажбуриятларни қуруқ ваъда билан эмас, балки амалий иш билан бажариш керак. Бунинг учун хўжалик раҳбарларидан қатъий масъулият талаб этмоқ, назорат ва талабчанликни оширмоқ зарур. Сурхондарё область партия-совет ташкилотлари ғанимат фурсатларнинг бекорга ўтиб кетишига сира йўл қўймаслиги, баҳонабоз раҳбарларни тартибга чақириб қўймоғи керак. Чунки, бободеҳқонларимиз айтганларидек «Йўқолган олтин топилади-ю, йўқолган вақт топилмайди!»

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТОЖИК ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Ўзбекистонда Тожикистон адабиёти ва санъати ўн кунлиги муносабати билан тожик киночилари ҳам ўзларининг энг яхши кино лентапарини совға қилиб олиб келдилар. 20 майдан 30 майгача пойтахт экранларида, шунингдек республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида тожик фильмлари фестивали ўтказилади.

Фестиваль кунларида «Хиёнат», «Кул остидаги чўғ», «1943 йилнинг ёзи», шунингдек томошабинларга манзур бўлиб келган. «Бир қизни учратдим», «Судхўрнинг ўлими» комедиялари ва «Ҳасан аравакаш», «Шоир тақдири», «Кераклн одам», «Помир болалари» каби бадиий ва ҳужжатли фильмлари намойиш қилинади.

Декада фильмлари «зангори экран» орқали ҳам намойиш қилинади. Пойтахт томошабинлари билан учрашувлар ўтказилади. Санъат саройида фотокўргазма ташкил этилган. Бу ерда таниқли кино усталарининг фоторасмлари қўйилган. Булар орасида М. Қосимов, А. Қосимов, С. Азаматова, М. Қосимова, Т. Собиров, И. Середин, Ш. Жўраев, З. Дўсматов, М. Исаева, Б. Батаев, А. Бурхонов, М. Орипов, С. Тўйбоева ва бошқаларни кўришингиз мумкин.

Декада кунлари Пушкин номли, «Победа» маданият ва истироҳат паркларида оммавий сайиллар бўлади, тожик киночилари билан учрашувлар ўтказилади.

Н. ИНОҚОВ.

ОШИҚ МАКТУБИ

Муҳаммаджон РАҲИМИЙ.

Жони зорим зулфи занжири аро бўлмиш табоҳ,
Дил чекар дилбар кўзининг жодусидан оҳ-воҳ...
Доимо ёнимда сан, гарчанд ўзинг мендан йироқ,
Сен йироқдирсан. ва лекин бор бу сўзда иштибоҳ,
Ул тўлин Ой ой юзинг олдида кўзгу бўлмаса,
Бас, нечун унга тушибдир суратинг, эй, рашки моҳ?!
Бизни ёд эт, йўл кезишлик бизга осон бўлмади,
Ишқ аҳли нақши пойиқон билан топмиш жило.
Ҳажр шомида кўзим олдида келсанг барқ уриб,
Нур тушар сайёрадан, равшан бўлур ҳар гул — гиёҳ.
Йиғламасман айрилиқдан, мард ишимас йиғламоқ,
Шунчаки бир-икки ёқут гул уза бўлди кулоҳ...
Қўймагансан тола сочинг хат аро, боис шудир
Судралиб сочинг, оёғинг узра бўлмиш додхоҳ.
Бўлмасанг ҳам кўзим олдида, бироқ кўзимдасан,
Ё нигоҳимга магар тушганмикин сеҳри нигоҳ?
Тут қўлим, эй ёр, ишқ дарёсига тушдим бугун,
Истагумдир ушбу дарёдан ўзимга мен паноҳ.

БУГУН АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИ

КУРАШАЁТГАН ҚИТЪА

АФРИКА КИШАНЛАРНИ ПАРЧАЛАМОҚДА

Бутун дунё узра «Аврора» садолари янграган кундан бери ўтган давр жаҳон социализм системаси қудрати ва обрўсининг беқиёс даражада ошиб ва мустаҳкамланиб бораётгани билан характерланади. Дунёда биринчи социалистик давлат — Совет Иттифоқининг янги жамият — коммунизм моддий-техника базасини яратиш соҳасидаги мисли кўрилмаган ютуқлари жаҳон халқларини ҳам янги ҳаёт, янги турмуш учун курашга отлантирмоқда. Кечагина «қора Африка» деб атаб келинган қитъа бугунги кунда қаддини ростлаётгани, Африканинг турли бурчакларида миллий, мустақил давлатлар вужудга келаётгани, африкаликларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлини танлаб олаётганликлари ҳам бунинг бирдан-бир мисолидир.

Африка қитъаси яқиндагина уйғона бошлади. Мудҳиш мустамлакачиликнинг қора доғлари қитъа харитасидан супуриб ташланмоқда. Ҳали иккинчи жаҳон уруши йилларидаёқ бу қитъа урушаётган империалистик давлатларга саноат маҳсулотлари ва хом ашё етказиб берувчи муҳим база вазифасини бажарарди. Худди ана шу йилларда қитъада янги саноат корхоналари пайдо бўлди, пролетариат сон жиҳатидан ўсди, африкалик халқлар ўртасидаги ўзаро алоқалар мустаҳкамлана бошлади.

Буларнинг ҳаммаси ўз навбатида империалистик босқинчиликлар даврида вужудга келган тўсиқларни парчалаш имконини берди. Иккинчи жаҳон уруши ва ундан кейинги даврда африкаликлар мустамлакачиларнинг икки юзламачиликлари ва уларнинг Африка халқини алдаб келаётганликларини яхши англаб олдилар. Совет Иттифоқининг иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонган тарихий ғалабаси ва Европадаги бир қанча мамлакатларнинг фашизм асоратидан озод бўлганлиги, социализм йўлига ўтганлиги африкаликларнинг ҳам уйғонишига ва қитъада демократик ташкилотларнинг пайдо бўлишига, мустамлакачилик ва империализмга қарши ҳаракатнинг кучайишига олиб келди.

Африка халқининг империализмга ва мустамлакачиликка қарши курашида 1956 йил айниқса баракали бўлди. Шу йили 2 мартда Марокашда Франция васийлиги тугатилди. 20 мартда эса француз мустамлакачилари Туниснинг мустақиллигини тан олишга мажбур бўлдилар. 1956 йилнинг охирига келиб, Африкада 8 та мамлакат мустақилликка эришди.

Марокаш ва Туниснинг мустақилликка эришиш йўлидаги кураши Африкадаги бошқа халқларни ҳам империализмга қарши аёвсиз курашга отлантириб юборди. Айниқса Жазоирдаги миллий-озодлик ҳаракати кескин тус олиб кетди. Жазоир Миллий озодлик армияси отрядлари француз мустамлакачиларига қарши узоқ муддатли шиддатли жанг қилдилар. Мустамлакачилар Жазоир халқини алдашга ва мамлакат бойлигини зулукдек сўришга қанчалик уринмасинлар, 1958 йилга келиб, Жазоирда вақтли ҳукумат ташкил этилди. Кейинроқ Жазоир Халқ-Демократик Республикаси мамлакатнинг социал адолат йўлидан боришини эълон қилди.

Африка қитъасида мустамлакачилик занжирлари ана шундай парчалана бошлаган эди. Бугунги кунда эса қитъада 39 та мустақил, суверен давлат бор. Ҳозирги Африка жаҳонда социал адолат, тинчлик ва демократия учун курашнинг олдинги сафларида бормоқда.

Совет Иттифоқи ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлгани ҳолда мустақилликка эришган суверен давлатларга беғараз, дўстона ёрдам бермоқда. Совет Иттифоқи ёрдами билан Бирлашган Араб Республикасида қурилаётган Баланд Асвон тўғони, Мали ва Эфиопиядаги қатор иншоотлар, Конго (Браззавиль) ва Танзания Бирлашган Республикасига етказиб берилаётган қишлоқ хўжалик машиналари ана шулар жумласидандир. Ўз навбатида бошқа социалистик мамлакатлар ҳам Африканинг нокапиталистик тараққиёт йўлига ўтган мамлакатларига дўстона ёрдам бермоқдалар. Масалан, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар тараққиёт йўлига ўтган 50 мамлакатга, шу жумладан Африка қитъасида яқиндагина миллий мустақилликка эришган бир қатор мамлакатларга шу йилнинг бошигача 1980 дан кўпроқ муҳим саноат, қишлоқ хўжалик ва маданий-маиший объектлар қуриб бердилар ва яна 1155 та янги объект қурилишини бошлаб юбордилар.

Лекин Африка қитъасидаги социал ўзгаришлар океан орқасидаги монополияларнинг хўжайинларига сира ёқиб тушмаяпти. Америка Қўшма Штатлари ва бошқа империалистик давлатлар Африка қитъасининг моддий бойликларини талашни давом эттириш мақсадида бу ерда миллий-озодлик ҳаракатига раҳна солиш учун турли воситаларни ишга солмоқдалар. Айниқса Португалия мустамлакачиларининг Ангола, Мозамбик, «Португалия» Гвинеясида олиб бораётган ҳарбий ҳаракатлари тобора даҳшатли тус олмоқда. Салазар мустамлакачилари бу мамлакатларга кўплаб замонавий ҳарбий техника олиб келишган. Мустамлакачи солдат ва офицерлар ватанпарварларнинг миллий мустақиллик учун ҳаракатини қон билан бостиришга уринмоқдалар.

Бироқ, Африка қитъаси қаддини букмаяпти. У империализмга ва мустамлакачиликка қарши қўлига қурол олиб курашмоқда. Анголада мамлакатни озод қилиш учун халқ ҳаракати (МПЛА), Мозамбикда озодлик фронти (ФРЕЛИМО) ва Гвинеяда «Португалия» Гвинеяси ва Яшил Бурун оролларини озод қилиш учун кураш Африка партияси (ПАИГК) мустамлакачиларга жиддий талафот етказмоқдалар.

Салазар мустамлакачиларининг 50-60 минг солдати ватанпарварларнинг 30 минг кишидан ошмайдиган отряди олдида доимо саросимага тушиб турадилар. Чунки ватанпарварлар ўз озодлиги учун курашда бутун куч ва ғайратини сарфлаяптилар. Айниқса, Ангола ватанпарварларининг уч фронт бўйлаб олиб бораётган жанговар операциялари Португалия босқинчиларини даҳшатга солмоқда. Ватанпарварлар озод қилинган районларда ҳаракат комитетлари тузаётирлар, улар жойларда ҳокимият органлари функциясини бажарадилар. Бу комитетлар қишлоқ хўжалик ишларини ташкил қиладилар, мактаблар очадилар, ўқитувчилар ва мутахассисларни танлайдилар. Яқинда Анголада биринчи қишлоқ хўжалик кооперативлари тузила бошлади.

Африка қитъасидаги халқларнинг аксарияти нокапиталистик тараққиёт меҳнаткашлар кенг оммасининг аҳволини яхшилаш имконини беришини тушунган ҳолда мамлакатларда демократик тадбирларнинг амалга оширилишини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Бирлашган Араб Республикаси, Жазоир, Мали, Гвинея, Конго (Браззавиль) халқлари ўзларининг асл мақсадлари социализм қуришдан иборат эканлигини бутун жаҳонга эълон қилдилар.

Лекин Африкада социализм ғояларининг аҳоли кенг оммаси онгига сингиб бораётгани халқаро реакцияни саросимага солиб қўймоқда. Реакция кучлари қитъада ҳар хил агрессив ҳаракатлар, қўпорувчилик ишлари ва бошқа ҳаракатларни давом эттирмоқдалар. Исроил экстремистларининг Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб давлатларига қарши агрессияси бунинг ёрқин далилидир. Америка Қўшма Штатлари ва бошқа капиталистик мамлакатларнинг монополистик доиралари мададига таянган Исроил агрессорлари БАРда ва бошқа араб давлатларида қарор топган демократик тузум негизларига раҳна солишга уринган эдилар.

Африка қитъасида миллатларнинг тенг ҳуқуқлилиги учун курашга Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезиянинг ирқчи ҳукуматлари ҳам тиш-тирноғи билан қарши чиқмоқдалар. Улар Жанубий-Ғарбий Африкада ва Зимбабве африкалик аҳолисининг ирқий камситишга қарши ҳаракатларини қурол кучи билан бостирмоқдалар. Лекин қора танли Африка халқи бир гуруҳ оқ танлилар ҳукмронлиги остида тиз чўкиб яшашни истамаяпти, ирқчиларга қарши аёвсиз кураш олиб боряпти. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг «Мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги Декларация»сининг сўзсиз бажарилишини талаб қилиб чиқмоқдалар. Курашларда тобланаётган Африка қитъаси мустамлакачилик кишанларини бутунлай парчалаб ташлайдиган кун узоқ эмас.

Б. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг халқаро шарҳловчиси.

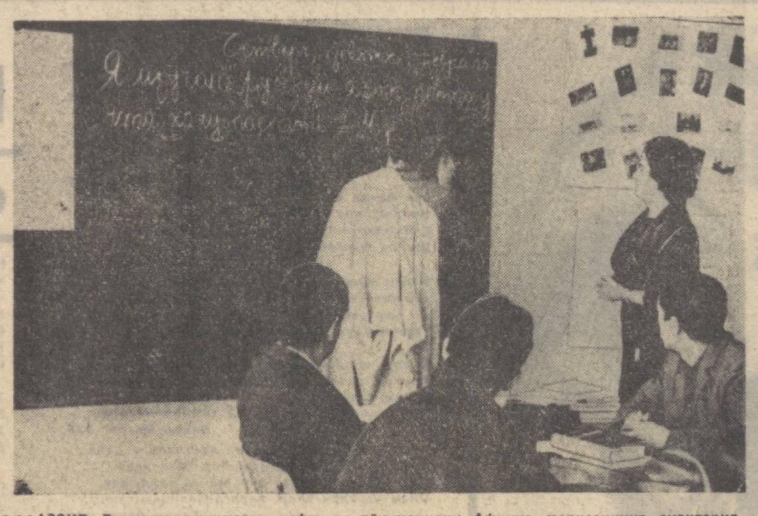

ЖАЗОИР. Бумердес шаҳридаги нефть ва тўқимачилик Африка марказининг аудиторияларини ҳар куни юзлаб студентлар тўлдиради. Бу ўқув юртида 1966 йили Совет Иттифоқи совға сифатида қуриб берган нефть ва газ институти асосий роль ўйнайди. Институт билан ёнма-ён Совет ташкилотларининг ёрдами билан вужудга келтирилган тўқимачилик техникуми ва нефть техникумининг бинолари қад кўтариб турибди. Африка марказида 200 совет мутахассиси ишлайди. Африка марказининг студентлари рус тилини зўр иштиёқ билан ўрганмоқдалар. Суратда: ёшгина жазоирлик «Москвага боришни истайман, шунинг учун ҳам рус тилини ўрганмоқчиман» деб ёзмоқда. Унга филология фанлари кандидати Т. Агаян.

ТАСС фотохроникаси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

- Африка — катталиги жиҳатидан ер шарида иккинчи қитъадир. Унинг умумий майдони 29,2 миллион (ороллар билан қўшиб ҳисоблаганда 30,3 миллион) квадрат километрдир.
- Бугунгача Шимолий, Ғарбий ва Шарқий Африка сиёсий мустақилликка эришди. Бу ерда 39 суверен давлат жойлашган.
- Октябрь революциясининг таъсири остида йигирманчи йилларнинг бошларида Миср, Жанубий Африка Республикаси, Жазоир, Тунис ва Марокашда биринчи коммунистик ташкилотлар пайдо бўлган эди. Ҳозир Африка қитъасида фаолият кўрсатаётган коммунистик партиялар сафида 60 минг киши бор.
- Африка мамлакатларида қишлоқ хўжалигини кооперативлаштириш тобора кенг тус олмоқда. Тунисда 525 қишлоқ хўжалик кооперативига 111 минг деҳқон бирлашган. Суданда ҳукумат қарорига биноан помешчикларнинг ўлик молгари билан бирга қўшиб кооперативларга юз минглаб гектар ер берилган.

АФРИКА НИГОҲИ — СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

Мустамлакачилик йилларида Маврикий халқи Совет Иттифоқи билан нормал алоқалар қилиш имкониятига эга эмасди. Бундай имкониятга биз мустақиллик туфайлигина эришдик. Ишонаманки, бундан кейин ҳар иккала мамлакат ўртасидаги алоқалар барча соҳаларда самарали ривожланаверади.

Сиусагур РАМГУЛАМ,
Маврикий бош министри.

Биз аҳолисининг кўпчилиги саводсиз бўлган районлар бутун мамлакат тараққиёти суръатларига эргаша бориб, олимлар, инженерлар, ғолибона Совет Армияси учун офицерлар етиштириб берганини билганимиздан кейин чоризмнинг Осиёдаги собиқ мустамлакаларини ҳурриятга олиб чиқишга қодир бўлган социалистик тузумга жуда ҳам диққат билан эътибор бера бошладик. Марксча таълимот, социализм бизнинг мустамлакачилик ҳукмронлигига карши, империализм ва капитализмга қарши курашимизда кенг истиқболлар очиб берди.

Мадейра КЕЙТА,
Мали Республикасининг давлат арбоби.

Бутун Совет Иттифоқида бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам болалар тўғрисида ҳаммадан кўра кўпроқ ғамхўрлик қилинаётганини хурсандчилик билан қайд қиламан.

Ўзбекистонда Октябрь революциясидан кейин иқтисодий ва маданий тараққиёт йўлида катта қадам қўйилганлигидан илгари ҳам хабардор эдим. Аммо яшнаб турган ана шу республикада бўлган вақтимда бу республиканинг тараққиёти ривожланиб бораётган ёш давлатлар учун яхши ўрнак эканлигига янада кўп ишонч ҳосил қилдим.

Мустафо Аҳмад ФАХМИЙ,
Қоҳира университетининг профессори.

Совет хотин-қизлари тўғрисида бир неча сўз айтишни истардим. Уларнинг катта ҳуқуқлардан фойдаланаётганликлари, уларнинг ҳамма соҳаларда ўз қобилиятларини кенг кўламда рўёбга чиқараётганликлари ажойиб бир ҳолдир. Мен шу вақтгача хотин-қизлар раҳбарлик ишларини эплай олмайдилар, деб ўйлардим. Ҳозир Ўзбекистон билан танишиб чиққанимдан кейин шу фикримдан қайтишга мажбур бўлдим.

Доктор Алаҳмад Касад РАСУЛ,
Хартум касалхонасининг педиатри [Судан].

ЮҚОРИ ВОЛЬТАНИНГ пойтахти Уагадугу шаҳри 1960 йилгача худди қишлоқни эслатарди. Мустақиллик йилларида давлат шаҳарни ободонлаштириш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилмоқда. Ҳозирги Уагадугу замонавий маъмурий ва уй-жой биноларига бой, кўча ва йўллари асфальтланган шаҳардир.

В. Корочанцев фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ПАРИЖДАГИ РАСМИЙ СУҲБАТ

ПАРИЖ, 22 май. (ТАСС). Бугун Парижнинг Клебер авенюсидаги халқаро конференциялар уйида Вьетнам Демократик Республикаси билан Америка Қўшма Штатлари вакилларининг тўртинчи расмий суҳбати бўлиб ўтди. Бундан аввал бўлиб ўтган уч расмий суҳбатдаги сингари ВДР делегациясига Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг секретари, ВДР ҳукуматининг министри Суан Тхюи ва АҚШ делегациясига АҚШ президенти Жонсоннинг махсус топшириқлар бўйича элчиси Аверелл Гарриман бошчилик қилдилар.

Суҳбат уч соат давом қилди ва суҳбат тамомланганидан сўнг навбатдаги расмий суҳбат 27 май душанба куни бўлиши эълон қилинди.

Бугунги суҳбатдан сўнг иккала делегация тарқатган баёнотлар текстларидан маълум бўлишича, Америка Қўшма Штатлари вакиллари Париждаги учрашув қатнашчиларининг кун тартибида ВДРни бомбардимон қилиш ва унга қарши бошқа уруш ҳаракатларини тўхтатиш масаласи турганлигига қарамай, ВДРни бомбардимон қилишни ва унга қарши бошқа уруш ҳаракатларини тўхтатмасдан турибоқ, ҳозирнинг ўзида Вьетнамдаги уруш билан алоқадор турли сиёсий проблемаларни моҳият жиҳатдан муҳокама қилишга киришаверишга ВДР делегациясини рози қилишга бу сафар ҳам уриниб кўрдилар.

«18 майда бўлиб ўтган сўнгги мажлис вақтида — деди Суан Тхюи Америка делегациясига мурожаат қилиб, — сиз Вьетнам томонининг одилона далилларига президент Жонсоннинг 31 мартдаги нутқи мазмунини зўр бериб такрорлаш билангина жавоб қайтардингиз, лекин гапнинг пўст калласини айтсак, Вьетнам халқи, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати ва жаҳон жамоатчилигининг АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни ва унга қарши барча уруш ҳаракатларини сўзсиз тўхтатсин, деб қўйган талабига жавобан президент 31 мартдаги нутқида «ҳаракат иккала тарафдан бўлсин» ва «иккала тараф диэскалация қилсин» деган талаб қўйилди.

«Мен яна бир бор таъкидлаб ўтмоғим лозимки,— деди ВДР делегациясининг раҳбари, — Вьетнамга қарши агрессияни Қўшма Штатлар бошлаган экан, бу агрессияни Қўшма Штатларнинг ўзи тўхтатмоғи лозим. Қўшма Штатлар ҳукумати мустақил ва суверен давлат бўлмиш Вьетнам Демократик Республикасига осмондан ва денгиздан ҳужум қилди. Бинобарин, Қўшма Штатлар мана шу агрессия ҳаракатларини ўртаға бирон шарт қўймай тўхтатмоғи керак».

ВДР делегациясининг бошлиғи Вьетнам халқи чет эл босқинчиларига қарши шонли кураш традицияларига эгадир, деб эслатиб ўтди. «Чет эл агрессиясига қарши қонуний мудофаа ҳуқуқи, — деб таъкидлади у.— Вьетнам халқининг муқаддас ва ажралмас ҳуқуқидир. Вьетнам халқи ўзининг узоқ ва шонли тарихи мобайнида Ватани хавф-хатар остида қолганда ҳар сафар шу ҳуқуқдан қатъий фойдаланиб келди».

«Башарти Америка ҳукумати ҳақиқатан ҳам тинчликни истар экан, — деб таъкидлади Суан Тхюи.— Вьетнам халқи ҳам тинчлик ўрнатишга тайёр. Башарти, Қўшма Штатлар ҳукумати урушни давом эттираверар экан, халқимиз Американинг агрессив урушини мағлубиятга учратишга қаттиқ бел боғлаган».

Суан Тхюи пировардида бундай деди: «Биз жамоатчилик фикрини чалғитишга ва қўйган қонуний талабларимизга жавоб беришдан бўйин товлашга уринаётган Америка томонининг сохта далилларини тамомила рад этамиз. Бу суҳбатлар бошланганига бир ҳафтадан ошганлигига қарамай, Америка томонининг қайсарлиги ва тутган позициясининг тутуруқсизлиги сабабли бу суҳбатлар олға жилолмаётир. Башарти, бу расмий суҳбатлар натижасиз чиқадиган бўлса, бунинг учун бутун масъулият бутунлай ва тамомила Америка томони зиммасига тушмоғи лозим».

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Ўзбек куйлари. 9.30 — Танбур тароналари. 10.10 — «Дугоналар» (радиожурнал). 11.15 — «Саломалайкум» (радиожурнал, рус.). 12.15 — «Африка осмонини қуёш ёритмоқда». 12.25 — Концерт (талабаларга мувофиқ). 13.30 — «Африка куйлайди» (концерт). 15.10 — «Правда» газетасининг обзори. 15.20 — Хатларни ўқиб (рус.). 16.10 — Эстрада концерти. 17.20 — Уйғур куйлари. 18.00 — Африка халқлари қўшиқлари. 18.40 — Спорт. 19.20 — Концерт (республика халқ ҳофизлари). 20.00 — «Дугоналар» (такрорий эшиттириш). 21.00 — «Қора қуёш» (ҳикоя асосида радиоинсценировка). 22.20 — «Қишлоқ радиоклубида». 23.00 — Ўзбекистонда тожик маданияти декадаси. 23.10 — Куйлар.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

22.30 — Шанба, кенуштадан сўнг (такрорий эшиттириш).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан—Душанба кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.45 — Африка озодлиги кунига бағишланган эшиттириш. 20.05 — Ҳасан аравакаш (бадиий фильм). 21.25 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 11.00 — Шанба, кенуштадан сўнг. 11.35 — Хўжа Насриддиннинг 12 қабри (бадиий фильм).

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 17.00 — Қизил галстук (тележурнал). 17.40 — Телеянгиликлар ва декада кундалиги (рус тилида) 17.55 — Студентлик — олтин даврим («Ёшлик» студияси). 18.45 — Қозоқ шоирлари — студия меҳмони.

Рус тилида: 19.05 — Оқ йўл (телефильм премьераси). 19.35 — Ҳаво сотувчи (телевизион бадиий фильмнинг 1 ва 2-сериялари).

Ўзбек тилида: 21.15 — Ўзбек ипаги. 21.30 — Телеянгиликлар ва декада кундалиги. 21.45 — Уйғур ансамблининг концерти.

22.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — Москва кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 25/V да Ўзбекистонда тожик санъати декадаси — балет кечаси.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 25/V да Ўзбекистон эстрада оркестри концерти. Концертда Ботир ЗОКИРОВ, Луиза ЗОКИРОВА ва бошқалар қатнашадилар.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Сиртаки — «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 7, 9 ва 10-40 минутда), «ЧАЙКА» (эрталаб 11-45 минут, кундуз 1 ярим ва 3-15 минутда).

Чехча қотиллик — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). «ВОСТОК» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6 ва 10 да). «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 1 3 ва 5 да).

Аловуддиннинг сеҳрли лампаси (эрталаб соат 10 да). Андромеда туманлиги (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Монпарнас, 19 — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кул остидаги чўғ — «ЧАЙКА» (кундуз соат 5, кеч 6-45 минут, 8 ярим ва 10 да).

Қизил мантия — «ВОСТОК» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 4 ва 10 яримда бошланади)

Сергей Лазо — НАВОИЙ номли. «Буланка» пансиони — «РАКЕТА».

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

қуйидаги факультетлар бўйича 1968—1969 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик тракторлари ва машиналари ремонти, чорвачиликда ишлаб чиқариш процессларини механизациялаштириш бўйича кенг профилдаги инженер-механиклар тайёрлаб чиқаради;

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши процессларини электрлаштириш ва қишлоқ хўжалиги электр таъминоти бўйича инженер-электриклар тайёрлайди;

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ — қидириш ва лойиҳалаш, гидромелиорация системалари, ирригация иншоотлари ва гидроэнергетика тармоқлари эксплуатацияси бўйича инженер-гидротехниклар тайёрлайди;

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ИШЛАРИ МЕХАНИЗАЦИЯСИ — қурилиш машиналари ва механизмлари ремонти ва эксплуатацияси ҳамда механизациялаштирилган қурилиш ишлари лойиҳаси ва ишлаб чиқариш бўйича инженер-механиклар тайёрлайди;

МАШИНАЛАР РЕМОНТИ ТЕХНОЛОГИЯСИ ВА ТАШКИЛ ЭТИШ — қишлоқ хўжалик трактори, машиналари ремонти, ремонт корхонаси лойиҳаси, машиналар ремонти учун ускуналар конструкцияси, мосламалари ва технология процесслари бўйича инженер-механиклар тайёрлайди;

ГИДРОТЕХНИК ҚУРИЛМА — гидротехник иншоотлар ва гидроэлектростанция лойиҳаси ва қурилиши бўйича инженер-гидротехниклар тайёрлайди;

ЕР ҚУРИЛИШИ — колхоз, совхоз ва район территорияларини ташкил қилиш, давлат ер фонди ҳисоби ва тақсимоти бўйича ер қурилиши инженерлари тайёрлайди.

Ер қурилиши факультети қошида турар-жой, маданий хизмат, ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлари бўйича, қишлоқ аҳолиси пунктлари генерал планини ишлаб чиқиш ва қишлоқ хўжалик районлари планларининг схемаси ҳамда лойиҳасини ишлаб чиқариш бўйича мутахассислар тайёрлаб чиқарадиган қишлоқ хўжалик қурилиши архитектураси ва қишлоқ аҳолиси жойларини планлаштириш бўлимлари мавжуд.

Аризалар институтга кирувчилардан 20 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 дан 20 августгача ўтказилади.

Институтга кирувчилар ўрта мактаб ҳажмида қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар математика (ёзма ва оғзаки), физика (ёзма ёки оғзаки)

Архитектура бўлимига кирувчилар — расм, чизмачилик, математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки).

Булардан ташқари ҳамма кирувчилар ўзбек ёки рус тили ва адабиётидан ёзма (иншо) имтиҳон топширадилар.

Институтга қабул қилиш СССР олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидасига биноан бўлади.

Институт адреси: Тошкент шаҳар, Учительская кўчаси, 39-уй, Телефон В-3-91-40.

«СПЕЦЭЛЕВАТОРМЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИ ТОШКЕНТ МОНТАЖ-СОЗЛАШ БОШҚАРМАСИГА (Ўрта Осиё шаҳарларида ишлаш учун) йиғма темир-бетон монтажи, элеваторларнинг технологик ва аспирацион ускуналари, тегирмон ва аралаш озуқа цехи бўйича малакали инженерлар (дипломли), бухгалтер

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 48, 2-Сельмаш проезди, 27-уй.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги 1-«УЗСЕЛЬСПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН МАХСУС КЎЧМА КОЛОННАСИГА бош бухгалтер, бош бухгалтер ўринбосари, катта бухгалтер

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Куйбишев кўчаси, 31-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85. Бухоро 31—41. Карши 3—08. Нукус 42—62. Самарканд 31—972. Термиз 23—27. Фарғона 41—88. Урганч 34—55.

Б № — 120. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 08440.